

Slovenski VESTNIK

LETNIK XL

CELOVEC, PETEK, 8. NOVEMBER 1985

ŠTEV. 45 (2250)

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
P. b. b.

TUDI UNKART POTRJUJE NAŠE STALIŠČE:

Pravica staršev ne velja kot podlaga za spremembo dvojezične šole

Glavni „argument“, s katerim skušajo koroški nacionalisti utemeljevati svoje zahteve po šolskem apartheidu na južnem Koroškem, je takolimenovana pravica staršev. Ravno to njihovo argumentiranje pa gre mimo vseh tozadevnih predpisov in določil, na kar smo koroški Slovenci že ponovno opozarjali, opirajoč se na tozadevne notranje-državne in mednarodne pravne norme.

Temu našemu stališču se je zdaj

javno pridružil tudi vrhovni koroški pravnik, vodja deželne ustavne službe dr. Ralf Unkart. V predavanju, ki ga je imel prejšnji teden v društvu koroških pravnikov, je Unkart jasno in nedvoumno poudaril, da ni nobene pravice staršev, s katero bi bilo možno utemeljevati zahteve po ločevanju otrok v šoli. Pri tem se je skliceval tako na tozadevne avstrijske zakonske predpise ter na določila Evropske konvencije o človekovih pravicah in na Splošno de-

klaracijo človekovih pravic, ki jo je razglasila OZN, kakor tudi na ustrezno razsodbo Evropskega sodišča za človekove pravice.

V okviru svojih „pravnopolitičnih razmišljanj o manjšinski šoli“ je Unkart povedal marsikaj zanimivega, o čemer tukaj podrobno ne moremo razpravljati. Omenili bi le nekaj temeljnih ugotovitev: da se je dvojezična šola dobro obnesla, da skupni pouk ne škoduje nikomur; da je skupna šola najboljša podlaga za sožitje; da gredo zahteve KHD in FPÖ v smer okrnjevanja ozemeljske veljavnosti dvojezičnega šolstva in segregacije otrok. Na podlagi teh ugotovitev prihaja Unkart do zaključka, da bo moral deželni zbor zahteve KHD in FPÖ zavrniti že z ozirom na vprašanje pristojnosti, če noče odločati v nasprotju z ustavo!

Svojo odločitev v tem vprašanju bo deželni zbor verjetno sprejel že v doglednem času, kajti po uvodnih posvetovanjih s predstavniki najrazličnejših ustanov in organizacij so poslanci ta teden začeli svoje obiske v posameznih dvojezičnih šolah.

Odgovorne politike in zlasti deželnega glavarja Wagnerja pa je v tej zvezi treba kar naravnost vprašati, zakaj in s kom nameravajo sklepati „kompromise“, ki jih napovedujejo? Če po mnenju najvišjega pravnika v deželi ni nobenih pravnih osnov in po mnenju pedagoških strokovnjakov nobenih pedagoških argumentov, potem bi bilo res zanimivo vedeti, iz kakšnih vzrokov naj bi ugodili zahtevam po segregaciji otrok in po apartheidu v šoli. Ali gre potemtakem za izključno politične nagibe? To pa bi pomenilo, da hočejo na Koroškem po uradni poti nadaljevati gnusno politiko načrtne asimilacije in germanizacije. Taki politiki pa se bomo koroški Slovenci odločno uprli, prepričani, da nas bo podprla tudi široka avstrijska ter mednarodna javnost.

DANES IN JUTRI V TRSTU:

Jubilejno deseto srečanje narodnih skupin sosednjih dežel

V Gregorčičevi dvorani na sedežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu (Ulica sv. Frančiška 20) se danes začneja jubilejno deseto srečanje narodnih skupin sosednjih dežel. Svojo udeležbo na dvodnevem srečanju so napovedale manjšinske organizacije iz Avstrije, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Švice, sodelovali pa bodo tudi predstavniki obeh velikih mednarodnih manjšinskih organizacij FUENS in AIDLCM. Prireditelj letošnjega srečanja je Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu, medtem ko je častno pokroviteljstvo prevzela Enotna delegacija Slovencev v Italiji, v kateri so zastopane vse organizacije in skupine, ki se aktivno zavzemajo za enakopravnost slovenske narodnosti skupnosti.

Glavna tema letošnje prireditve se glasi „Kultura sožitja“ ter bo ta problematika osvetljena tako s stališča večinskega naroda kot s stališča manjšinske skupnosti. Predstavniki sodelujočih organizacij bodo poročali in razpravljali o položaju in problemih narodnih manjšin v posameznih deželah. Koordinator narodnih skupin v Avstriji in v sosednjih deželah dr. Franci Zwitter pa bo prikazal nastanek in desetletno delo teh srečanj, ki so se razvila v pomembno pridobitev, saj povezujejo danes manjšinske organizacije tako iz zahodnih kot iz vzhodnih držav v skupnih prizadevanjih za uresničevanje dejanske enakopravnosti narodnih manjšin na vseh področjih družbenega dogajanja.

„Metuljčki“ danes v Šentprimozu

Znana avstrijska skupina „Schmetterlinge“ (Metuljčki) gostuje trenutno na Koroškem s svojim novim sporedom – zabavljivko „NIX IS FIX“. Ta spored, s katerim je skupina zbudila veliko zanimanje že v okviru letošnjih slavnostnih tednov na Dunaju in na turneji po Nemčiji, pojmujejo „Metuljčki“ kot darilo ob 40. rojstnem dnevu avstrijske republike: z moderno glasbo uprizorjeni komad je po izjavah avtorjev „neverjetno prazen in strašno dostojen“.

DANES ZVEČER OB 20. URI NASTOPIJO „METULJČKI“ S SVOJO ZABAVLJIVKO „NIX IS FIX“ V KULTURNEM DOMU V ŠENTPRIMOŽU. Vstopnina 80 šilingov.

Zveza slovenske mladine

Slovenska prosvetna zveza

ÖVP se čuti zapostavljeno

V odnosih med strankami in posebej med SPÖ ter ÖVP je v zadnjem času zaslediti vedno večjo živčnost, ki se tu in tam kaže v akcijah, za katere je le težko najti utemeljitev in še težje seveda razumevanje.

Za tako akcijo brez dvoma gre tudi v odločitvi koroške ÖVP, da odpokliče svoje zastopnike iz kolegija deželnega šolskega sveta. To svojo odločitev utemeljuje ljudska stranka s tem, da socialisti svojo večino zlorabljajo pri zasedbah vodilnih položajev; konkretno omenjajo dva primera, ko sta bila imenovana nova šolska ravnatelja, kateri socialisti niso upoštevali ljudi, ki jih je predlagala ÖVP.

Praksa, po kateri delovna in zlasti vodilna mesta v javnih službah odajajo predvsem po političnih kriteri-

jih in le redkokdaj po strokovnih kvalifikacijah, ni omejena na šolstvo niti na Koroško. Te vse prej kot poštene in demokratične metode so v rabi po vsej Avstriji in na vseh področjih – torej nobena stranka nima ne vzroka ne upravičenosti očitati drugi, kar tudi sama počne v izdatni meri.

Toda ÖVP je užaljena in se čuti zapostavljeno, ker pri zasedbi dveh ravnateljskih mest niso upoštevali njenih ljudi. Kolikokrat pa bi morali biti užaljeni in se čutiti zapostavljene koroški Slovenci, ki takorekoč dan za dnem doživljamo, da se proti nam ne postavlja le ena stranka, temveč nastopajo proti našim interesom vse merodajne politične sile, združene v strankarski troedinosti, ki se je že ponovno izkazala kot izrazit protimanjšinski pakt.

Južnoafriški rasisti segajo po fašističnih metodah

Rasistično politiko južnoafriškega režima danes obsoja ves svet in številne države so na podlagi tozadevnih sklepov in pozivov svetovne organizacije pripravile oziroma že izvajajo razne ukrepe, s katerimi naj bi bele rasiste prisilili, da bi prenehali s svojim diskriminacijskim ravnanjem nad črnim prebivalstvom. Vendar pa izgleda, da se južnoafriški predsednik Botha in njegovi pajdaši zelo malo zmenijo za take ukrepe, ker dobro vedo, da razen besed in izjav ne bo sledilo dosti dejanj. Izkušnje iz preteklosti jih v tem brez dvoma potrjujejo: tudi države, ki so v verbalnem obsojanju rasističnega režima zelo glasne, po drugi strani niti ne mislijo na prekinitev svojih gospodarskih stikov prav s tem režimom. Najboljši primer je Amerika, ki se kot edina država celo v Združenih narodih zoperstavlja odločni obsodbi južnoafriških rasistov in jim torej daje potuho za njihovo nasilje nad Črnici, ki se v zadnjem času še zaostrojuje.

Bolj kot mednarodne obsodbe in grožnje z gospodarskimi sankcijami (na katere Botha vzvišeno odgovarja

z napovedjo protiukrepov) južnoafriške rasiste očitno skrbi naraščanje odpora med domačim črnim prebivalstvom. Južno Afriko zdaj že dobrih 14 mesecev pretresajo rasni nemiri, ki so terjali že velike človeške žrtve. Tako je v poročilu, ki ga je objavil južnoafriški inštitut za rasne odnose, med drugim rečeno, da je v minulih 14 mesecih v rasnih spopadih prišlo ob življenje že 834 ljudi; več kot polovica mrtvih gre na račun nasilja, ki ga izvaja policija, 29 odstotkov pa naj bi jih padlo v medsebojnih obračunih med zmernimi in radikal-

nimi črnici, ki nasprotujejo vsakršni obliki sodelovanja z belim manjšinskim režimom v Pretoriji.

Dokaz, kako rasistični režim vedno bolj izgublja živce in položaja ne obvladuje več, so najnovejši ukrepi, ki jih je vlada razglasila ob koncu minulega tedna. Po eni strani gre za daljnosežno omejevanje svobode gibanja in delovanja novinarjev, tako domačih kot tujih dopisnikov, ki jim je vlada prepovedala objavljati poročila o rasnih spopadih in celo o stavkah in bojkotih, do katerih pogosto prihaja zlasti na šolah iz protesta

proti izvajanju apartheidske politike. Na drugi strani pa je vlada policijskim in vojaškim silam prižgala zeleno luč za še bolj nasilno in brezobzirno ravnanje nad prebivalstvom, saj je odredila, da vojakov in policistov zaradi njihovih dejanj pri nemirih ali pri zasliševanju osumljenih oseb ne smejo sodnijsko zasledovati.

Že ta dva ukrepa, ki sta v domači in tudi v mednarodni javnosti izzvala splošno ogorčenje, dovolj jasno kažeta, da rasistični režim v Južni Afriki nikakor ni pripravljen začeti vsaj s postopnim uvajanjem bolj demokratičnih oblik. Nasprotno je odločen z vsemi silami braniti svoje položaje, če je potrebno tudi za ceno neizprosnega nasilja, ki se v ničemer ne razlikuje več od metod, ki se jih je v pretekli dobi v Evropi posluževal zločinski nacifašizem. Zato pa danes ne zadostuje več, da se svetovna demokratična javnost proti južnoafriškemu rasizmu bori z besedami in protesti – skrajni čas je, da se države končno odločijo za dejanja, ki bodo zlomila režim, ki temelji na zločinski politiki rasne segregacije in apartheida.

PREBERITE

na strani

- 40 let slovenske besede v avstrijskem radiu
- Koroški dnevi v Mariboru
- Mirovni praznik v Železni Kapli
- Seminar za mladinske organizacije v Žabnicah
- Razstava knjig iz tretjega sveta
- Žitara vas: Pritisk na Slovence se nadaljuje

Proti poslabšanju – za izboljšanje dvojezične šole na Koroškem

Kakor smo poročali že v zadnji številki, se je tudi za šolsko leto 1985/86 število otrok, ki so bili prijavljeni k dvojezičnemu pouku, nekoliko povečalo. To je najboljši dokaz, da so ljudje za skupno vzgojo otrok in da zavračajo tiste, ki hočejo uveljaviti politiko segregacije in apartheida na južnem Koroškem.

● Zato je in ostane slej ko prej naše stališče: Ne ukinitev ali poslabšanje, temveč ohranitev in izboljšanje dvojezične šole!

40 LET SLOVENSKE BESEDE V AVSTRIJSKEM RADIU:

Dosežki in odprta vprašanja

Mirko Bogataj, vodja slovenskega oddelka koroškega deželnega studia avstrijskega radia, je 25. oktobra predaval v Dunajskem krožku. Govoril je o nastanku, delovanju in perspektivah slovenskega radijskega novinarstva na Koroškem.

Slovenske radijske oddaje pri koroškem deželnem studiu so gotovo pomemben del slovenskih obveščevalnih sredstev, vendar ne samo zaradi tega, ker so slovenske — pomembne so predvsem zato, ker predstavljajo tudi za slovensko manjšino na Koroškem prvi korak v sistem množičnih obveščevalnih sredstev. In s tem v zvezi pridobiva tudi vsebolj na pomenu vprašanje po funkciji, nalogi in vlogi takega medija za slovensko narodno skupnost.

Prva oddaja v slovenskem jeziku je bila 6. januarja 1946. Britanska obveščevalna služba je pri celovškem radiu ustanovila slovenski oddelk. V teku prvih desetih let delovanja je ta oddelk dobil na razpolago časovni okvir, ki se v bistvu do zdaj še ni spremenil. Danes lahko slovenski oddelk — tako M. Bogataj — s ponosom pokaže na vrsto domačih sodelavcev s podeželja, na arhivirano dokumentacijo slovenske zborovske pesmi in marsikatero drugo posebnost iz slovenske narodne bitni na Koroškem, ki jo velja ceniti že zaradi etnografske vrednosti.

Toliko o izvajanjih vodje slovenskega oddelka Bogataja, ki je razvoj in delovanje slovenskega oddelka pri celovškem radiu predstavil resda v najlepši luči. Ostal je res idealen vtis, skorajda tako lep, da je videti že nekoliko odmaknjen dejanskim razmeram. Manj zanimivo bi bilo ponavljati podrobnosti iz predavanja (za samoupodabljanje in hvalo bosta najkasneje do januarja prihodnjega leta poskrbela g. Bogataj in ORF sama), tem bolj pa se za pretres ponujajo nekatera protislovja in odprta vprašanja v zvezi z delom in vlogo ORFovsko-slovenskega radio-novinarstva. In teh je bilo nekaj tudi pri diskusijski mizi v Dunajskem krožku.

RADIO — SODOBNO MNOŽIČNO OBVEŠČEVALNO SREDSTVO

Važnosti slovenskih oddaj nikakor ne gre podcenjevati. To ne nazadnje potrjujejo tudi zadnje medijske analize ORF, ki jih je predstavil Bogataj. Po teh ugotovitvah posluša sobotne oddaje največ 70.000 ljudi na Koroškem, 35.000 pa je poprečno število poslušalcev med tedom. O takih nakladah za slovenske tiskovine še sanjati ni mogoče. Za koroške razmere je slovensko radijsko oddajo torej mogoče primerjati z nekim majhnim množičnim obveščevalnim sredstvom. To je vsekakor odgovorna funkcija. Ravno zato je osrednjega pomena pri slovenskem radijskem oddelku čistost govorjenega jezika — slovenščine. Leta naj bi bila po pravilu zgledna, kar pa je mnogokrat tudi še danes (kljub slovenski gimnaziji) trd oreh za marsikatero sodelavca oddaj, če ne včasih tudi za urednika samega.

Toda to ne ostane edini problem. Radio je medij, ki je močno podvržen razvoju časa, a tudi raznim družbenim in političnim dejavnikom. Kako ustreči sodobnim trendom, kako zadovoljiti vsem željam in potrebam poslušalcev?

INTERPRETACIJA VLOGE IN NALOG: POLITIČNO ALI NOVINARSKO?

Kakšno vlogo ima slovenska radijska oddaja v manjšinsko-politič-

nem oziru? Narodno angažirano? Splošno informativno? Zabavno? Ali pa je bolj umestno vprašati: Kakšno vlogo sme imeti slovenska oddaja, ki jo producira avstrijski politični in kulturni monopol ORF? Dnevna praksa te ustanove je obče znana. Splošna objektivnost se izkaže kot fraza, ki jo generalni intendant zlorabi za likvidacijo naprednih in kritičnih oddaj (posebno zgovorna primera sta oddaji „Ohne Maulkorb“ in „Teleobjektiv“) ter za uvajanje „sodobnih“ vsebin (v čem so bistvene razlike med „Zeit im Bild“ in „Dallas“?). Večji del vodilnih uslužbencev ga kratko malo posnema.

Koga naj torej čudi, da slovenske organizacije pri vodstvu ORF nikoli niso prodrle s svojimi predlogi in željami. Podobno se čestokrat zgodi tudi pri slovenskem oddelku avstrijskega radia v Celovcu. Bogataj je v diskusiji na eni strani dejal, da se oddelk sedaj izključno posveča poročanju o življenju slovenske narodne skupnosti, toda sam je na drugi strani očitno skregan z enim najvažnejših dejavnikov tega narodnega življenja — z organizacijami. Njihove predstave in želje se baje ne daje upoštevati v radijskem programu; se boji morda neke druge politizacije (slovenskih) oddaj, kot je v ORF do zdaj že dana po političnem proporciju parlamentarnih strank?

ni — tako je bilo videti v Dunajskem krožku — ravno najljubša tema za vodjo slovenskega oddelka. S psihološkega vidika je to morda razumljivo. Slovenski oddelk je ustanovila britanska obveščevalna (špijonažna) služba po drugi svetovni vojni ravno v času, ko se je pričnela tako imenovana hladna vojna in ko je na Koroškem v nasledstvu OF obstajalo močno demokratsko narodno gibanje. Naloga takratnega slovenskega oddelka so bile jasno začrtane od britanske zasedbene oblasti; odklonilno, če ne že kar sovražno zadržanje te zasedbene oblasti do koroških Slovencev (in še posebej do njihovega naprednega tabora — op. ured.) pa je mnogim še danes dobro v spominu. S tem v zvezi je za marsikoga ostal jasno obarvan tudi slovenski oddelk pri celovškem radiu.

Kljub temu, da g. Bogataj s tem obdobjem osebno nima kakega opravka, je ta politični odtonek zgodovine slovenskega oddelka v svojih izvajanjih najprej zamolčal. Morda zato, ker je njegov oddelk tudi danes še podvržen avstrijskim političnim mehanizmom, pa naj se zdaj imenujejo strankarski proporc ali radijski zakon ali drugače? Poudaril je sicer, da je oddelk v svojem delu samostojen. Toda ta avtonomija ima svoje meje, saj gre za ustanovo ORF, ki se lahko imenuje „demokratska“, toda zakone, pravila in prakso določajo avstrijski

medijski monopolist ORF in parlamentarne stranke. Drugi družbeni dejavniki so na ta način avtomatično izločeni. Tudi manjšina in njeni zastopniki niso imeli možnosti soodločati o (svojem?) radiu. Slovenski oddelk in njegovi sodelavci so pri svojem delu torej podvrženi kriterijem uradne Avstrije, odvisni so od njene birokracije in tistih političnih instanc, ki že tri desetletja odvezemajo Slovincem eno pravico za drugo.

ORF IN SLOVENC

Kaj čuda torej, če Mirko Bogataj pravi, da je ORF tista avstrijska ustanova, ki že nad tri desetletja podpira slovensko manjšino z gnotami, ki so višje od vseh državnih subvencij za slovenske organizacije. Dodati je treba, da je to pač cena za govorjeno slovensko besedo, ki jo Avstrija pripušča. Ni pa dala manjšini možnosti za svobodno narodno, kulturno in politično artikulacijo. Namen je očitno: zaželena je avstrijska identifikacija pripadnikov manjšine, nikakor ne kaka samostojna ali celo taka z matičnim narodom. Zato torej odklonilno stališče ORF glede sprejemanja radijskih in televizijskih oddaj iz Slovenije (radio Maribor, RTV Ljubljana). In tudi Bogataj odklanja možnost samoupodabljanja slovenske manjšine preko ljubljanske radiotelevizije, ker bi to baje imelo za posledico nove napetosti na Koroškem(!).

Popolnoma odkritosrčno pa se izražajo prve garniture ORF. Tako na primer avstrijski vrhovni radijski intendant Grisseman pred kratkim na simpoziju o manjšinski publicistiki v Avstriji, ki ga je priredila Dunajska delovna skupnost za manjšinska vprašanja: Slovenskim predstavnikom je dejal, da ORF nikoli ne bo privolil v sprejem televizijskih in radijskih oddaj iz matične Slovenije, češ, tozadevni bilateralni stiki so mogoči le z državami, ki imajo isti družbeni sistem, z Jugoslavijo pa nikakor ne. Očital je, da manjšine ne kažejo nobene hvaležnosti za vse tisto, kar jim nudijo v Avstriji. Njegov zaključek: „Bodite končno zadovoljni s tem, kar smo vam pripravili dati...“ pa kaže, da je hlapčevsko obravnavanje drugih narodov in narodnosti preživelo staro Avstrijo.

I. Sch.

Nikdar pozabiti - Nikoli več fašizem

Gesla, ki so nastala neposredno ob koncu nacistične strahovlade, ko so si osvobodjene žrtve prisegle, da prestanega gorja nikoli ne bodo pozabile in da se kaj takega nikdar več ne sme povrniti. Ta gesla so opomin tudi današnji generaciji in bodočim rodovom. Zapisana so v številnih publikacijah in na spomenikih, ki so bili postavljeni v počastitev žrtev in kot svarilo za bodočnost.

NIKDAR POZABITI je zapisano tudi na spomeniku, ki so ga prejšnji teden odkrili na dunajskem Morzinplatzu, kjer je bila v nacistični dobi zloglasna gestapovska centrala. Na spomeniku piše, da je bil za avstrijske patriote na tem mestu pekel, za mnoge od njih predstave smrti. In pri odkrivanju spomenika je župan Zilk spomnil na žrtve, ki jih je terjalo nacizem med Avstriji: 16.000 je bilo

O zadolženosti nerazvitih je na Dunaju predaval Anton Vratuša

Čedalje večja zadolženost dežel v razvoju, ki je v veliki meri posledica sedanjega krivičnega gospodarskega reda, pomeni za današnji svet resno nevarnost. Zato se s temi problemi bavijo na raznih mednarodnih konferencah, vendar doslej še ni uspelo zmanjšati prepada med bogatimi industrijskimi državami na eni in tako imenovanim tretjim svetom na drugi strani.

O tej problematiki je prejšnji teden predaval tudi znani jugoslovanski družbenopolitični delavec dr. Anton Vratuša, direktor ljubljanskega centra za upravljanje javnih podjetij v deželah v razvoju. Kot gost Rennerjevega inštituta in jugoslovanskega informativnega centra na Dunaju je Vratuša govoril predvsem o pogledih neuvrčenih ter posebej Jugoslavije na aktualne mednarodne gospodarske

probleme in v tej luči osvetlil potrebo in prizadevanja za oblikovanje novega gospodarskega reda v svetu.

V svojem enournem predavanju in v razpravi z avstrijskimi političnimi in znanstvenimi delavci je Vratuša zlasti poudaril problematiko prezdolženosti dežel v razvoju. Ponovil je stališče ministrske konference neuvrčenih v Angoli, da bi morali pri tem pomembnem vprašanju upoštevati razvojne cilje in koristi dežel-dolžnic; v ta namen naj bi organizirali posebno konferenco o razvoju in finančnih sredstvih. Jugoslovanski strokovnjak je tudi povedal, da monetaristične formule za reprogramiranje dolgov blokirajo ali vsaj preprečujejo kakršenkoli razvoj in zato v zadnjem času doživljajo vse močnejši odpor vseh dežel v razvoju. Treba bo čim hitreje menjati strategijo mišljenja in politike, ker bo sicer prišlo do še težje denarne in gospodarske krize v svetu, je poudaril dr. Vratuša.

Med svojim bivanjem na Dunaju se je dr. Vratuša srečal z bivšim dolgoletnim generalnim sekretarjem OZN Kurtom Waldheimom, z ministrom za promet in podržavljeno industrijo Ferdinandom Lacino in sekretarjem SPÖ za mednarodne odnose Petrom Jankowitschem. V spremstvu odpravnika poslov jugoslovanske ambasade Velimira Slane pa se je Vratuša sestal tudi z zastopniki informacijskega centra narodnih skupnosti, ki so ga seznanili s trenutnim položajem slovenske in hrvaške narodne skupnosti v Avstriji. Vratuša se je zanimal predvsem za vprašanja šolstva in otroških vrtcev na dvojezičnem ozemlju na Koroškem in Gradiščanskem. Opozoril je, kako važni so dobrososedski odnosi in maloobmejni promet za Avstrijo in Jugoslavijo, pri tem pa je posebej omenil važno vlogo, ki jo imajo v teh odnosih narodne manjšine kot most med narodi.

O novem pologu

GOVORICE NISO UTEMELJENE

BEOGRAD (Tanjug). — Spričo govor, ki so se iz Avstrije in Italije v zadnjih dneh širile med jugoslovansko javnostjo, da se obeta ponovna uvedba depozita na potovanja v tujino in ga tudi ne namerava uvesti; prav tako pa tudi ne predvideva sprememb pri varčevanju deviznih sredstev občanov.

Po Tanjugovem obvestilu zvezni sekretariat za finance ne pripravlja predloga o uvedbi depozita na potovanja v tujino in ga tudi ne namerava uvesti; prav tako pa tudi ne predvideva sprememb pri varčevanju deviznih sredstev občanov.

Zvišanje „kulturnega šilinga“ Kje je podpora slovenski Glasbeni šoli?

Z utemeljitvijo, da so ta sredstva potrebna za financiranje glasbenih šol na Koroškem, je deželni zbor prejšnji teden sklenil zvišanje takojimеноveganega „kulturnega šilinga“ — to je deželna dajatev, ki jo plačujemo skupaj z mesečno pristojbino ali naročnino za radio in televizijo.

Sedanje zvišanje deželnega „kulturnega davka“ je izpadlo kar precej mastno, namreč za sto odstotkov od 4 na 8 šilingov oziroma od 10 na 20 šilingov, ki jih mora plačevati vsak, ki ima prijavljen radijski oziroma televizijski sprejemnik. Kakor rečeno, je ta denar namenjen za vzdrževanje glasbenih šol, ki jih je na Koroškem trenutno 30 s skupno nekaj nad 4000 gojenci.

Ker pa v teh šolah, ki jih vzdržuje dežela, ni poskrbljeno za enakopravnost Slovencev in njihovega jezika, smo bili tudi na tem področju prisiljeni seči po samopomoči: Že nekaj let na južnem Koroškem deluje slovenska Glasbena šola, ki se je zaradi velikega zanimanja prebivalstva uspešno razvijala od prvih skromnih začetkov do današnjega stanja. Ko v 15 krajih oziroma oddelkih že blizu 300 gojencev obiskuje pouk različnih instrumentov. Sadove te šole smo mogli občudovati že na številnih kulturnih prireditvah.

Kljub temu pa slovenska Glasbena šola doslej še ni prejela nobene deželne ali državne podpore. Zato pričakujemo, da se bo ta odnos končno spremenil in bo odpravljeno diskriminacijsko stanje, ko moremo o enakopravnosti govoriti le pri dolžnostih, saj moramo „kulturni šiling“ in vse ostale dajatve in davke plačevati enako kot vsi drugi državljani.

šizma ni dovolj, če besedam ne sledijo ustrezna dejanja. Zahteve notranjega ministra Bleche in drugih socialističnih politikov po zaostritvi predpisov, s katerimi bi zajezili nevarnost neonacizma, so gotovo dobro mišljene. Toda v isti stranki nosijo odgovornost tudi za to, da je obrambni minister postal Frischenschlager, ki je odigral za našo državo in njen ugled sramotno vlogo v zadevi SS-ovskega zločinca Rederja; in da je na položaju pravosodnega ministra Ofner, ki je znan po svojih zvezah z desnimi ekstremisti in zato od njega skoraj ni pričakovati, da bi dovolj odločno ukrepal proti starim in novim nacistom. Socialistične žene imajo torej še veliko dela, da v lastni stranki okrepijo in podprejo tiste sile, ki se zavedajo in znajo ceniti, koliko žrtev je boj za osvoboditev izpod nacističnega jarma terjalo tudi od avstrijskega ljudstva.

Koroški kulturni dnevi v Mariboru

Danes in jutri bo Maribor stal v znamenju kulture koroških Slovencev. S tem se nadaljuje tudi dolgoletna tradicija, da se kulturne skupine naših društev ter posamezni umetniki predstavijo prebivalstvu mesta Maribor, kjer tamošnje kulturne organizacije nastopajo kot gostitelji. Z naše strani gostovanje organizacijsko izvedeta obe osrednji kulturni organizaciji Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza.

Tokrat bo kultura koroških Slovencev v glavnem predstavljala naša mladina. Na srednji glasbeni šoli v Mariboru bodo danes popoldne nastopali učenci Glasbene šole na Koroškem, ki bodo izvedli koncert skladb slovenskih in mednarodnih glasbenih mojstrov. Spored bodo oblikovali najboljši učenci oz. izbor le-teh. Tako bo vključeno s člani Mladinske godbe Šmihel na

koncertu nastopalo preko štirideset mladih instrumentalistov.

Tudi spored večerne prireditve v Unionski dvorani bo letos stal v znamenju mladine. Tam bodo namreč nastopili tamburaška skupina SPD iz Šentjanža v Rožu, dekliški zbor SPD „Edinost“ iz Pliberke, otroški zbor iz Škocijana, folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi in mladinski zbor Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca, katerih posamezne točke bo povezoval Miha Vrbinč.

Jutri dopoldne bo v Mariborski knjižnici literarni nastop, na katerem bodo iz svojih del brali pesniki Pepca Čertov, Fabijan Hafner in Andrej Kokot. S tem bodo mladi kulturniki slovenskih prosvetnih društev in posamezniki gotovo dostojno zastopali kulturo slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Nova številka „Die Brücke“

Tretja številka letošnjega letnika koroške kulturne revije „Die Brücke“ je pravkar prišla med bralce. Urednik Ernst Gayer je tudi tokrat ostal zvest svojemu uredniškemu načelu, namreč, vsaki številki dati težišče eni zvrsti umetnosti, hkrati pa informirati, kaj se dogaja na področju likovne in besedne umetnosti ter drugih področjih kreativnosti, pa tudi na področju znanosti. Priznati je treba, da urednik Gayer enakopravno upošteva tudi slovensko ustvarjalnost na Koroškem.

Z naše strani je torej naravno, da se ustavimo ob prispevkih, ki govorijo o naši stvari. Najprej je treba omeniti oceno Cankarjevega Martina Kačurja — Idealista, ki ga je v nemškem prevodu založila in izdala Založba „Drava“ v Celovcu. Karl-Markus Gauß že v naslovu napoveduje, da v njegovem prispevku gre za poglavje svetovne književnosti v slovenskem jeziku. Potem v svojih nadaljnjih izjavah podaja kratko vebino povesti o Martinu Kačurju ter o Cankarju pravi, da je skupno z Otonom Župančičem tvorec slovenske moderne literature, v kateri se je uveljavil v vseh njenih oblikah, v poeziji, prozi in dramatikah, da pa je v Martinu Kačurju združil vse tri zvrsti, in, da pri Cankarju nikakor ne gre prezreti njegovo polemiko, s katero je posegal v literarno dogajanje svojega časa. Gauß dalje piše, da pripoved o Martinu Kačurju zanima tudi današnji svet, o čem pričajo prevodi Cankarjevih del v številne jezike in pozdravlja, da je Cankar končno dostopen tudi nemškemu kulturnemu prostoru, kar je aktualna naloga današnjega sveta, odstraniti bariere in ustvariti možnosti za spoznavanje kulture med narodi.

Zelo priporočamo, da preberete prispevek Gerharda Neweklowskyja oz. njegovo predavanje, ki ga je letos imel v okviru prireditve izobraževalnega centra v Celovcu. Slednji je namreč predaval o slovenskih elementih v koroški nemščini.

Pod naslovom „Ein Ja der Wissenschaft zur zweisprachigen Schule“ Erik Adam ocenjuje knjigo Petra Gstettnerja in Dietmarja Larcherja „Zwei Kulturen, zwei Sprachen, eine Schule“, ki sta jo izdala pri Založbi „Drava“. Ocenjevalec krogu bralcev „Die Brücke“ toplo priporoča naj knjigo berejo, saj dva kompetentna vzgojna pedagoga zavzemata stališče k perečemu vprašanju dvojezičnega šolstva na Koroškem, in k le-temu pristopata z znanstvenega vidika, potem katerega prideta do spoznanja, da bi ločevanje orok bil hud udarec za vzgojo slovenskih otrok, delitev šole pa bi tudi pomenila rušenje mirnega sožitja obeh narodov v deželi.

Med avtorji sta tudi Vinko Ošlak in Horst Ogris. Prvi ugovarja Waltherju Nowotnyju, ker je na pisateljskem srečanju v Brezjah izjavil, da je „esperanto“ srečanja nemščina. Ošlak temu nasprotuje in meni, da bi za sporazumevanje med udeleženci morali uporabiti pravi esperanto. Če bi na Koroškem bile razmere takšne, kakršne bi morale biti, ne bi smelo biti težav glede razumevanja med obema narodoma, ker bi vsak lahko govoril svoj „esperanto“. Horst Ogris razmišlja o slikarju Aloisu Köchlu, ki je izdelal sceneke zavese za uprizoritev Brechtovega dela „Sedem smrtnih grehov malomeščana“. V pričujoči številki je tudi nekrolog ob smrti pesnika Valentina Polanška, napisal ga je pokojnikov prijatelj Walther Nowotny.

To seveda ni vse, kar je objavljenega v novi številki revije „Die Brücke“, vendar menimo, da so že navedene informacije dovolj, da sežemo po reviji in jo čitamo.

Januš v štirih jezikih

Januševa zbirka Pesmi, ki je izšla v sozaložbi Založbe Obzorja in Mohorjeve založbe ter zbirka nemških pesmi, ki je izšla pri založbi Suhrkamp, sta bili osnova za izdajo štiri-jezične zbirke Januševih pesmi. Izdala jo je založba Braitan v Cormonsu/Krminu v severni Italiji. Vodja založbe Hans Kitzmüller je bil tudi prevajalec Januševih pesmi v italijanščino, v furlanščino pa Alessandro d'Ossauldo, za nemške prevode pa je, kot znano, poskrbel Peter Handke.

Pobudnikom izdaje Januševih pesmi v štirih jezikih želimo, da bi svoj cilj, širiti literaturo med narodi sosed, uspešno nadaljevali, seveda pa tudi želimo, da bi zbirko dobili v oceno.

Gustavu Janušu k novemu prodoru v romanski kulturni prostor iskreno čestitamo.

Mladi rod

Ze takoj, ko smo ga vzeli v roke, smo opazili, da gre za spremembo, pri novi številki Mladega roda namreč, kajti tiskani je v novi tehniki, v ofset-tisku, s katero se opremlja tudi tiskarna „Drava“, kjer dobiva grafično podobo šolski list za koroško mladino.

Sicer pa gre za številko 3-4, torej za november in december 1985. Zato že na prvi strani na zelena drevesa padajo snežinke, ki otrokom oznanjajo nov letni čas, jesen in zimo, ko se narava pripravlja na počitek, otroci pa na učenje in seveda zimsko veselje.

Vsebinsko je Mladi rod spet pester, poln risb in branja, ki ni zanimivo le za šolsko mladino, ampak je tudi za starejše bralce.

V pričujoči številki Mladega roda se uredniki poslavljajo od enega najzvestejših sodelavcev — od nedavno umrlega koroškega pesnika Valentina Polanška, ki je napisal mnogo stvari za mlade bralce. Toda uredniki zatrjujejo: Za naš list pa Valentin Polanšek ni umrl. Še bomo brali v Mladem rodu njegove pesmi, pripovedke in črtice!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi na pevski koncert

koroška narodna pesem

(ob 100-letnici rojstva
koroškega skladatelja Zdravka Švikaršiča)

v nedeljo 17. novembra 1985, ob 14.30 uri v Mladinskem domu
Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Mikschallee 4.

Nastopajo pevski zbori

MePZ SPD „Bilka“ iz Bilčova, MePZ „Mojcey“ iz Šentilja, MePZ „Podjuna“ iz Pliberke, MePZ SPD „Radiše“ z Radiš, MePZ SPD „Zvezda“ iz Hodiš, MoPZ SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč, MoPZ „Kralj Matjaž“ iz Libuč, MoPZ SPD „Kočna“ iz Sveč, MoPZ SPD „Trta“ iz Žitare vasi in MoPZ SPD „Zarja“ iz Železne Kaple.

SOLIDARNOST OGROŽENIH Z OGROŽENIMI

Dražba za Nikaragvo

145 del (slike in plastike)

71 jugoslovanskih in avstrijskih avtorjev

POZOR — NOV TERMIN

v nedeljo 17. novembra 1985 ob 13.30 uri v Mladinskem domu
Slovenskega šolskega društva, Celovec, Mikschallee.

SOLIDARNOST OGROŽENIH Z OGROŽENIMI

OB 38. AVSTRIJSKEM TEDNU KNJIGE

Predstavitev dvojezične antologije „Slovenska beseda na Koroškem“

V sredo zvečer so v slavnostni dvorani Koroške trgovinske zbornice odprli 38. Avstrijski teden knjige, na katerem številne avstrijske založbe v Celovcu razstavljajo svoje nove knjižne izdaje.

V okviru te pomembne kulturne prireditve so včeraj predstavili javnosti tudi dvojezično antologijo „Das slowenische Wort in Kärnten — Slovenska beseda na Koroškem“. Knjigo je izdala založba „Österreichischer Bundesverlag“, ki je s tem omogočila širši avstrijski javnosti dosežke slovenske književnosti na Koroškem od 10. stoletja do danes. Knjiga je predvsem namenjena ljubiteljem literature obeh jezikovnih skupin, šolarjem, literarnim zgodovinarjem, učiteljem jezikov in književnosti, šolam in slavištičnim inštitutom. Antologijo so

pripravili Reginald Vospernik, Pavle Zablatnik, Erik Prunč in Florjan Lipuš. (O predstavitvi antologije bomo podrobneje poročali prihodnjič.)

Kot običajno, v času Avstrijskega tedna knjige potekajo tudi razne literarno-kulturne prireditve. Tako bo v torek, 12. novembra 1985, ob 20. uri na sporedu prireditev Mohorjeve založbe, ko bo Svetlana Makarovič pod naslovom „Nočni šanson“ pela svoje pesmi.

Na 38. Avstrijskem tednu knjige sta zastopani tudi obe slovenski založbi „Drava“ in „Mohorjeva“. Priporočamo, da izkoristite priložnost in si razstavljene knjižne izdaje ogledate. Kot znano, je vstop na razstavo in prireditev prost. Ogled pa je možen od 10. do 20. ure dnevno do vključno 13. nov. 1985.

VEKOSLAV GRMIČ

Vloga vere in Cerkve v zgodovini slovenskega naroda po letu 1920

Zopet pa ne smemo misliti, da je mogoče ta zgodovinski spomin tako izraziti, kakor če bi se vse dogajalo pred našimi očmi, saj dobro vemo, kako zamejen in skaljen je lahko takšen spomin, kaj vse se skuša vanj prikrasti in ga popačiti, kako težko ga je naposled kratko izraziti.

V tem razmišljanju bomo tedaj le nakazali nekatere kazalce, ki nam bodo dali slutiti, kakšno vlogo sta imeli vera in Cerkve v zgodovini slovenskega naroda po letu 1920.

V boju na življenje in smrt

Slovenci, ki so po letu 1920 ostali zunaj meja Jugoslavije ali Kaljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Italiji, Avstriji in Madžarski so morali nadaljevati neizprosni boj za svoj obstoj. Tujci so jim ga vsilili, ker so se zavedali svoje premoči, hkrati pa se nenehno bali, da bodo kdaj izgubili, kar so si po krivici

prisvojili.

Med Slovenci na Primorskem in Goriškem, tako smemo reči, je bila vera globoko zakoreninjena v njihovih dušah. Tako so tudi iskreni verski predstavniki v duhovniški službi delili s tem ljudstvom trpljenje križevega pota. V veri so konec koncev vsi iskali moč za zvestobo svojemu narodu, slovenski besedi in narodnosti. Pri tem jih ni moglo zbegati naravnost nerazumljivo in neopravičljivo obnašanje vrhovnega vodstva katoliške Cerkve, saj so imeli v škofih Fogarju in Sedeu svoje odločne zagovornike. Seveda pa sta oba škofa bila večkrat brez moči in goriški nadškof Sedej se je na zahtevo papeža Pija XI. leta 1931 moral odpovedati škofovski službi v Gorici. A. Rebula opisuje divjanje fašistov med drugim takole: „V Sedejevem desetletju, 1918–1931. so postopoma porušili vso organizacijsko strukturo slovenske skupnosti. In ker je šlo za strukturo, ki so jo po-

stavili in uporabljali skoraj izključno katoličani, pomeni v tem primeru raznarodovanje tudi razkristanjevanje.“⁷ Posebej bi morali omeniti žrtve te raznarodovalne politike, kakršne so bile: Prosvetna zveza, ki so jo vodili duhovniki Šček, Terčelj in Brumat, Goriška Mohorjeva družba in različne cerkvene organizacije, ki so bile močna opora slovenstva. Zopet pravi A. Rebula: „Tako je po nesrečnem letu 1927, ko so ukinili slovenske organizacije in tisk, postala Cerkve edini branik ljudstva, ki mu je grozil genocid... Kler, ki v dvajsetih letih vatikanskega popuščanja fašističnim pritiskom — popuščanja npr. v Beneški Sloveniji, da se še danes, ko o tem beremo, katoličanu zamaje vera — ni imel v svojih vrstah praktično nobenega odpadnika.“⁸ Nešteta imena so zato z zlatimi črkami zapisana v zgodovino Slovencev, ki so trpeli pod oblastjo fašistične Italije in bi jih zato smeli poistiti s Kaplanom Čedermacem, kakor ga je naslikal

2

pisatelj F. Bevk v romanu Kaplan Martin Čedermac (1938). Za model Čedermaca je porabil resničnega beneškega duhovnika Antona Cufolo (Kofola), ki se je v času fašizma posebej odločno zavzemal za pravice slovenskega jezika v cerkvi. Sicer pa so italijanske oblasti že leta 1918 zaslutile, da ima slovensko ljudstvo močno oporo za svojo narodno zavest v duhovnikih, in zato so že takrat izgnale kar 150 slovenskih duhovnikov, kolikor so bili rojeni onkraj takratne demarkacijske črte.

V času narodnoosvobodilnega gibanja in boja so zato duhovniki v teh krajih dobro vedeli, kje je njihovo mesto, da se morajo namreč skupno s svojim ljudstvom pod okriljem OF bojevati za svobodo, za svoje osnovne pravice. V času italijanske in fašistične nadvlade še posebej so jasno spoznali, kaj pomeni narodnost in kako so jim tujci v resnici z narodnostjo jemali tudi vero.

Nič težja pa ni bila usoda koroških Slovencev po plebiscitu (10. 10. 1920) v Avstriji. Tudi zanje se je takrat začel križev pot, ki naj bi pripeljal Slovence čimprej v popolno uničenje. Uničevalne metode so bile v začetku morda še nekoliko

drugačne kakor v Italiji, se pravi da ni imelo besede samo golo nasilje. A kljub temu je pomembnejše bilo uspešnejše kakor potujčevanje v Italiji, saj so se Slovenci v razmerju do Nemcev, Avstrijcev čutili nekako manjvredni, medtem ko tega občutka v razmerju do Italijanov niso nikdar imeli. Tujci so na Koroškem dosegli veliko že s propagando. V to propagando so znali spretno pomešati govorjenje o kulturi in veri. Tako so govorili o nekulturi nekaterih narodov v Jugoslaviji in o pravoslavju, ki naj bi ogrožalo katoliško vero, hkrati pa povzdigovali nemško kulturo in katolištvo v Avstriji, čeprav je bilo prvo in drugo večkrat samo bleščeč videz, kar se je pokazalo še posebej po priključitvi Avstrije nacistični Nemčiji. Mnogi Avstrijci so se namreč pokazali kot najzvestejši hlapci nacističnega režima, tudi kar se tiče raznarodovalne politike na Koroškem.

(Se nadaljuje)

7. A. Rebula, Slovenski katoličani na Goriškem med obema vojnama, v: Mohorjev koledar 1984, Celje (Mohorjeva) 1983, 87.
8. Prav tam, 88.

Mirovni praznik v Železni Kapli

Sodelovanje domačinov z udeleženci 2. mirovnega tabora Alpe-Jadran

„Varnosti v našem prostoru ni mogoče doseči s stalnim oboroževanjem, temveč s sporazumevanjem narodov „od spodaj“. To je eno izmed gesel, ki povezuje mirovne iniciative iz Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine. Že drugič se je namreč srečalo okoli 50 mirovnih aktivistov iz teh treh sosednjih dežel, da bi v osebnem kontaktu prispevali k zbliževanju pripadnikov različnih narodov in se posvetovali o nadaljnjih mirovnih korakih v prostoru Alpe-Jadran.

Lani so se sodelavci neodvisnih mirovnih iniciativ, delovne skupine za mirovna gibanja ZSM Slovenije in združenja mirovnih iniciativ Furlanije-Juljske krajine prvič dobili na mirovnem taboru v Srednjem vrhu v Sloveniji, letos pa so se srečali v rebrški komendi. V okviru tridnevnega seminarja so razpravljali predvsem o želji ljudi po var-

nosti, o jedrski oborožitvi v severni Italiji, o manjšinah kot povezovalnem členu med državami in o potrebi po srečanju „navadnih ljudi“ iz Zahoda in Vzhoda. Udeleženci mirovnega tabora pa so obiskali tudi muzej NOB pri Peršmanu in skupaj z domačini pripravili „mirovni praznik“ v Železni Kapli.

„Mirovni manifest Alpe-Jadran“

Udeleženci tridnevnega mirovnega tabora so sprejeli osnutek „mirovnega manifesta Alpe-Jadran“. V njem zahtevajo radikalno razorožitev tudi v našem širšem prostoru: severna Italija šteje med jedrsko najgostejše oborožene pokrajine sveta; celotni Triveneto naj bi postal področje brez jedrskega orožja (predvsem tudi, ker je orožje nameščeno ob mejah nevtralne Avstrije in neuvrščene Jugoslavije),

vsi tuji vojaki naj bi zapustili države Alpe-Jadran in oborožitev bi bilo treba zmanjšati na minimum, ki je potreben za zaščito meje dobrih sosedov. Zahtevajo pa tudi pravico do civilne službe. Mirovni manifest opozarja, da mora vsak narod začeti odstranjevati predsodke do drugih narodov in se lotiti skupnega obdelovanja skupne zgodovine. Tu sem spada tudi gospodarsko in kulturno pospeševanje manjšin, ugotavljajo udeleženci mirovnega tabora in priporočajo, naj se čim več pripadnikov večinskih narodov začne učiti jezika manjšine.

„Mirovni praznik“ prispeval k sodelovanju nemško in slovensko govorečih domačinov

Organizatorji mirovnega tabora želijo poglobiti tudi vezi s krajevnim prebivalstvom, zato so skupaj s slovenskima kulturnima društvoma „Zarja“ in „Obir“, s socialistično mlado generacijo in ZSM oblikovali prireditve z naslovom „mirovni praznik“. Na večjezični prireditvi je zaigrala tamburaška skupina „Zarje“, zapel je Obirski ženski oktet, domači kantavtor Richard Vejniki pa je zapel angleške popevke, medtem ko je Franci Sadošek recital pesmi Andreja Kokota in Valentina Polanška. Obiskovalce med katerimi je bilo tudi veliko nemšgovoreče mladine iz Železne Kaple — pa so seznanili z delom mirovnih iniciativ v Furlaniji, Sloveniji in na Koroškem predstavniki mirovnih iniciativ. Nenazadnje pa je željo po miru zbudil tudi odrski prizor neke bavarske skupine, v katerem so prikazali televizijsko debato Reagana in Gorbačeva po 3. svetovni vojni.

Iz novembrskega programa „Cankarjevega doma“

Kulturni in kongresni center „Cankarjev dom“ v Ljubljani vabi tudi novembra na zanimive razstave, koncerte, filmske in druge predstave. S štirimi dvoranami ima „Cankarjev dom“ tudi možnost, da hkrati organizira več prireditev.

Iz novembrske ponudbe le kratke izbor prireditev:

Petek, 8. novembra, ob 20. uri: KONCERT SIMFONIKOV RTV LJUBLJANA, dirigent Martin Fischer-Dieskau (ZRN), solist Alojz Zupan. Dela komponistov: M. Stiblj, C. Nielsen in S. Prokofjev. Velika dvorana; vstopnice: 500, 400 din.

Petek, 8. novembra, ob 22. uri, in sobota, 9. novembra, ob 20.30 uri: TRENUTKI ODLOČITVE. Večmedijski video projekt skupine Meje kontrole. Okrogla dvorana, vstopnice: 250 din.

Sobota, 9. novembra, ob 20. uri: KONCERT OB 60-LETNICI UČITELJSKEGA PEVSKEGA ZBORA SLOVENIJE „EMIL ADAMIČ“. Dirigent Mirko Slosar. Velika dvorana, vstopnice: 200 din. TV prenos.

Ponedeljek, 11. nov., ob 10.00 uri: PREDSTAVITEV FILMA O AKADEMIKU PROFESORJU DOKTORJU FRANU ZWITTRU. Mala dvorana. Vstop je prost.

Torek, 12. nov., ob 17.30 uri: Slobodan Milošević: BEOGRAD — DANES IN JUTRI. (Komunalni, gospodarski, socialni problemi velenista). Srednja dvorana, vstop prost.

Sreda, 13. novembra, ob 19. uri: ČUDOVITA JUGOSLAVIJA, KI JE NE POZNAMO. Predava Tomaž Kunaver (220 diapozitivov). Mala dvorana. Vstopnice 100 din.

14., 15. in 16. nov., ob 20. uri: MEDNARODNO SREČANJE FILMSKIH KRITIKOV IN TEORETIKOV. Predavanja in komentarji ob projekcijah treh filmov: Friz Lang — Metropolis (14. 11.); Jean Luc Godard — Mali vojak (15. 11.); Alfred Hitchcock — Tujca na vlaku. Predavanja bodo od 10. do 13. in od 16. do 19. ure v Sejni dvorani E 1 (vstop je prost) projekcije filmov pa ob 20. uri v Mali dvorani (vstopnice 150 din).

Sobota, 16. novembra, ob 19.30 uri: (65-LETNICA ŽELEZNIŠKEGA KULTURNO UMETNIŠKEGA DRUŠTVA „TINE ROŽANČ“ LJUBLJANA. Pevski zbor nastopa pod vodstvom prof. Radovana Gobca, folklorna skupina pod vodstvom Polone Ovsenk. Velika dvorana, vstopnice: 300 din.

Sobota, 16. novembra, ob 20. uri: Patrick Süskind: KONTRABAS. Gostuje Teater ITD iz Zagreba. Srednja dvorana, vstopnice: 300 din.

Nedelja, 17. novembra, ob 20.30 uri: Miloš Mikeln: FRANKLOVA VRNITEV. Okrogla dvorana, vstopnice: 250 din.

Ringel pred polnočjo

„Razvijte nov odnos do slovenščine“ je pozival Korošce septembra v Hodišah dunajski psihater dr. Erwin Ringel. Ze tedaj je to nekatere ne- strpneže zmotilo in jih zabolelo, da je dr. Ringel govoril tudi o posebni zvestobi, ki jo imajo nekateri Korošci do nacistične preteklosti. Zato tudi ne more biti slučaj, da so televizijsko oddajo o njegovem predavanju zadnjo soboto pokazali tik pred polnočjo.

Koroškemu oddelku ORF-a gre sicer gotovo za slavo, da je skupaj z občno Hodišah privabil okoli 1200 poslušalcev na Ringlovo predavanje. Ringel pa je spet enkrat spravljal v javnost vprašanja, ki jih drugi radi izpodrivajo iz zavesti. In žel je mnogo aplavza, kar je pokazalo, da mnogo Korošcev odobrava njegove trditve o „rjavih madežih“ na koroški duši in da so pripravljeni spoprijeti se z ne-

demokratsko preteklostjo in nedemokratskim odnosom do slovenske narodne skupnosti.

Zakaj potemtakem njegovega predavanja niso oddajali v nedeljskem programu ob 17.15 — kot je prej bilo menda načrtovano? Zakaj so ga zadnjo soboto, 2. novembra, oddajali šele ob 23.05? ORF je skupaj z občno privabil množico poslušalcev, so morda odgovorni v dunajskem ORFu ocenili, da bi ob taki oddaji bil aplavz Ringlovim izvajanjem še večji in ga zato placirali na stranski tir?

Da je „koroška domovinska služba“ KHD protestirala sploh proti oddaji kot taki, pa samo potrjuje, da kot v šolskem vprašanju tudi drugje nimajo argumentov in zato zahtevajo, naj odgovorni kar zadušijo diskusije, ki jih izzovejo priznani znanstveniki kot npr. dr. Erwin Ringel.

PRIREDITVE

V okviru tedna knjige bo srečanje z mladinskim pisateljem

Slavkom Pregljem v petek 8. 11. 1985, ob 19. uri v Slomškovem domu v Celovcu; v soboto 9. 11. 1985, ob 15. uri v farni dvorani v Šentjakobu v Rožu.

Srečanje s pisateljico

Svetlano Makarovič v torek 12. 11. 1985, ob 20. uri v Delavski zbornici v Celovcu („Nočni šanson“); v sredo 13. 11. 1985, ob 15. uri v Kulturnem domu v Šentprimožu („Čuk sedi na palici“); v sredo 13. 11. 1985, ob 20. uri v ljudski šoli v Globasnici („Pelinov med“). Prireditelj: Kršćanska kulturna zveza, Slomškov dom, Provincijalna, Mohorjeva založba, Modestov dom in krajevna društva.

Sveče

OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA PROSVETNEGA DRUŠTVA „KOČNA“ V SVEČAH

Čas: sobota, 16. 11. 1985, ob 20. uri. Kraj: stara šola v Svečah. Po opravljenem dnevnem redu si bomo ogledali skioptične slike s pevskega potovanja našega moškega zbora po severni Ameriki.

Slovensko prosvetno društvo „Zvezda“ v Hodišah vabi na kulturno prireditev pod geslom

„SKUPNA KOROŠKA — GEMEINSAMES KÄRNTEN“

v nedeljo 10. novembra 1985, ob 14.30 uri pri Čimžarju v Dvorcu.

Sodelujejo: Vokalni kvintet Sentlipš Finsterbachquintett Ansambel Korenika Mešani zbor Zvezda Slavnostni govor: bivši predsednik koroškega deželne zbora Josef Guttenbrunner.

DOM V TINJAH

● v petek, 8. 11., ob 14. uri **UŽITNE GOBE V POZNI JESEN**, nem. Predava: Felix Setz, Žihpolje

● v petek, 8. 11., ob 19. uri **FORUM ZA ZDRAVSTVENA VPRAŠANJA**: „Prva pomoč pri poškodbah in bolezni“ nem. Predava: dr. Harald Gmeiner, Celovec

● Od sobote, 9. 11., od 9. do 17. ure do nedelje, 10. 11., od 9. do 17. ure **Tečaj za spretno ruke: LJUDSKO SLIKANJE ZA ZAČETNIKE IN NAPREDUJOČE**. Poslikali bomo lesene krožnike, škatle, deske, sode za dežnike z originalnimi slovenskimi ornament ali ljudskimi vzorci drugih narodov. Voditeljica: Anica VREČAR, Linz.

● v nedeljo, 10. 11. ob 15. uri **FORUM ZA POLITIČNA VPRAŠANJA**: Položaj narodnih skupin v Evropi. Predava: Radivoj Woschitz, Graz.

● v ponedeljek, 11. 11. ob 19.30 uri **FORUM ZA ZDRAVSTVENA VPRAŠANJA**: Človeška medicina — Homeopatijska, nem. Predava: dr. Rosemarie TSCHERTEU, Galicija.

● v sob., 9. novembra 1985, ob 20.30 uri predava v Domu v Tinjah univ. prof. dr. Viktor FRANKL. Tema: **CLOVEK PRED VPRAŠANJEM O SMISLU ŽIVLJENJA**.

Slovensko prosvetno društvo „Trta“ ter soprireditelja SPD „Srce“ in Slovenska prosvetna zveza

vabijo na

MLADINSKO REVIJO

v nedeljo 10. novembra 1985, ob 14.30 uri v auli ljudske šole v Žitari vasi.

Spored oblikujejo otroci in mladina iz Dobrle vasi in iz Žitare vasi. Pomerili se bodo v kvizu, glasbi in risanju.

ORF-slovenski spored, Slovenska prosvetna zveza in Slovensko prosvetno društvo „Trta“ v Žitari vasi prirejajo

javni izbor

„SLOVENSKA POPEVKA — USPEŠNICA MESECA NOVEMBRA“

v diskoteki „Happy night“ (gostilna Rutar) v Žitari vasi v petek, 15. 11. 1985 s pričetkom ob 19. uri.

Posojilnica-Bank Celovec, r. z. z o. j. vabi svoje člane na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v petek, 8. novembra 1985 ob 19.00 uri v Kulturnem domu na Ra-dišah.

Šmihel Premiera lutkovne igre „LETEČA ŽABA“

Prireditelj: KPD Šmihel Čas: nedelja, 17. 11. 1985, ob 11.00 (po maši). Kraj: farna dvorana v Šmihelu. Nastopa lutkovna skupina KPD „Šmihel“.

Rožek

KOROŠKI VEČER

Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožeku sobota, 9. 11. 1985, ob 20. uri, gostilna Woschitz na Muti. Sodelujejo: „Radiški fantje“ Dorf-gemeinschaft Ledentzen/Ledince. Domače skupine

V ponedeljek 11. novembra 1985 bo na glavnem trgu v Borovljah

MARTINOVANJE

Prisrčno vabljeni!

PODJUNSKA JESEN KULTURNI TEDEN

18.—24. novembra 1985

Torek, 19. 11. ob 20. uri v Posojilnici Pliberk (kletna dvorana) **LITERARNI VEČER Z DOMAČIMI AVTORJI** (Iz svojih del berejo: H. Germ, M. Hartman, A. Hudl, L. Kupper, F. Merkač, J. Messner, J. Pernat, J. Polanc; pojeta sestra Velik. Prireditelj MePZ Podjuna — Pliberk.

Sreda, 20. 11. ● ob 15. uri v Ljudski šoli v Božjem grobu, Ljubčah, Vogrčah in Zvabeku **OTROŠKI POPOLDAN** z risanjem, petjem, igranjem. Prireditelj Katoliška otroška mladina.

● ob 20. uri pri Florianiwürtu v Vogrčah **VASKI VEČER** s petjem in igranjem; razstava otroških risb. Prireditelj MePZ Podjuna-Pliberk in KM Podjuna.

● ob 20. uri v gostilni Herbert v Ljubčah **VASKI VEČER** s petjem, igranjem, pripovedovanjem. Prireditelj MoPZ Kraj Matjaz.

Četrtek, 21. 11. ob 20. uri v Posojilnici Pliberk **O OTROŠKIH BOLEZNIH** (govori dr. med. Matjaz Sienčnik). Prireditelj SPD Edinost, Pliberk.

Petek, 22. 11. ob 20. uri v Farni dvorani v Šmihelu **VPLIV KEMIČNIH SREDSTEV ZA VARSTVO RASTLIN** na hrano in naravno okolje (univ. prof. dr. J. Maček). Prireditelj KPD Šmihel, Kmečka zveza.

Sobota, 23. 11. ob 20. uri v glavni šoli v Pliberku **SREČANJE MOSKIH PEVSKIH ZBOROV** iz Koroške, Italije in Slovenije — **KONCERT**. Prireditelj SPD Edinost, Pliberk.

Nedelja, 24. 11. ● ob 10. uri v Farni dvorani Zvabek **LUTKE „LETEČA ŽABA“** (igra KPD Šmihel). Prireditelj KPD Drava, Katoliška otroška mladina.

● ob 14.30 uri v Farni dvorani Šmihel **DRUŠTVENO PETJE**. Prireditelj KPD Šmihel.

Slovenski
VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem.

9020 Celovec, Gosometergasse 18.

Uredništvo: 9020 Celovec, St. Rupprechter-Strasse 19/IV, tel. (0 42 72) 54 0 42,

teleks 42 20 86 ank a

Uprava: 9020 Celovec, Gosometergasse 18,

tel. (0 42 72) 32 5 50.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

SPZ vabi na osrednji koncert

Slovenska prosvetna zveza v nedeljo 17. novembra vabi na letošnji osrednji koncert, ki bo, kot je razvidno iz vabila, v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu.

SPZ prireja koncert ob 100-letnici koroškega skladatelja Zdravka Švikaršica, ki je s svojim zbirateljskim in skladateljskim delom ohranil mnogo koroških narodnih pesmi pred pozabo, še več, pevski zbori z veseljem segajo po njegovih priredbah, ki so kljub harmonizaciji avtentična podoba izvirne melodije. Zato je tudi povsem upravičen naslov koncerta „Koroška narodna pesem“, ki že sam po sebi obeta čudovit glasbeni dogodek. Hkrati pa bo to lepa oddolžitev Zdravku Švikaršiču, ki kljub ugledni starosti 100 let živo spremlja dogajanje na Koroškem — njegove rojstne dežele.

Pevski zbori krajevnih društev iz Bilčovsa, Šentilja, Pliberka, z Račič, iz Hodiš, iz Loč, Libuč, Sveč, Žitare vasi in iz Železne Kaple bodo v mešanem in moškem sestavu oblikovali koncertni spored, ki bo doživetje za slehernega ljubitelja koroške narodne pesmi, ki ne uživa le veliko priljubljenost med našimi rojaki ob Zilji in Dravi, marveč daleč preko meja naše dežele.

Sodenlujoči pevski zbori so se za praznik koroške narodne pesmi gotovo temeljito pripravili. Poleg tega pa je, ne da bi s tem hoteli poseben naglašati patriotizem, nespodbitno dejstvo, da naši pevski zbori najbolj avtentično pojo pesem, ki je naša in njihova pesem, s katero vedno in povsod zbuja pozornost in navdušenje. Tako bo gotovo tudi naslednjo nedeljo v Mladinskem domu v Celovcu. Zato s tem zapisom želimo posebej opozoriti na ta velik praznik koroške narodne pesmi.

Za mnoge obiskovalce bo obisk osrednjega koncerta SPZ morda prvi v novi večnamenski dvorani Mladinskega doma. Zato jih tem potom obveščamo, da je dvorana izredno akustična, kar bo doprineslo k še večjemu užitku poslušalcev in seve v veselje nastopajočih zborov. Tudi pomisleki, da bi dvorana utegnila biti pretesna, so odveč, zakaj razsežnost le-te je zelo velika in nudi prostor veliki množici obiskovalcev.

Ljubiteljem koroške narodne pesmi toplo priporočamo, da si 17. noveber 1985 rezervirajo za obisk osrednjega koncerta SPZ v Celovcu.

Seminar za mladinske kulturne organizacije v Žabnicah

Od petka do nedelje preteklega tedna je vabila Slovenska prosvetna zveza skupno z Zvezo slovenskih kulturnih društev v Trstu na seminar za mlade organizatorje v Žabnice v Kanalski dolini. Iz Koroške se je seminarja udeležilo devet mladincev Zveze slovenske mladine, iz vrst slovenske narodne skupnosti v Italiji pa so prišli mladinci iz Trsta, Gorice in Benečije. Program seminarja je bil zelo obširen in je vseboval več oblik mladinskega organizacijskega dela. Med koroškimi in italijanskimi mladinci se je takoj razvilo prijateljsko vzdušje, kar je že samo po sebi prispevalo k uspešnemu poteku seminarja.

Predavanja referentov so obravnavala skupinsko dinamiko, način uspešne komunikacije, neizkoriščene potenciale v kulturnem delu, nove oblike kulturnega in političnega dela.

O vtisih in mnenjih o seminarju smo vprašali nekatere udeležence, ki so povedali sledeče:

Marjan Inzko iz Šentjanža:

Prvič sem bil na takem seminarju. Ugajalo mi je, predvsem pa to, da smo se spoznali z mladino iz Primorske, Goriške in iz Benečije. Vsi skupaj smo spoznali, kaj bi bilo treba konkretno narediti, da bi situacija z mladino postala pri nas boljša. Prav bi bilo, da bi tudi pri nas na Koroškem pripravili podobne seminarje. V Šentjanžu se bomo morali mladi enkrat skupaj vnesti in nekaj narediti.

Marjan Kučič iz Šentjanža:

Zadovoljen sem, informacije so bile dobre, predvsem mi je

ugajalo predavanje o problemu komunikacije z ljudmi. Posrečeno se mi je zdelo, da so bili udeleženci seminarja skoraj iz vseh krajev slovenskega zamejstva — iz Trsta, Gorice, Benečije in iz Koroške. Spoznali smo medsebojno življenje, ki ima glede na podoben položaj podobne probleme v vsakdanjosti.

Ivica Stern iz Šentilipa:

Ugajalo mi je, precej sem se naučila. Dobro je bilo, da smo se vsi udeleženci seminarja porazdelili v dve skupini in na licu mesta pripravili program za kulturni večer, s katerim smo sku-

šali pokazati, kaj dandanes mladini povzroča največje probleme. Drugače pa je bilo programa skoraj preveč. Na vsak način smo videli, kako potrebno bi bilo, da bi se mladina na Koroškem skupaj vsedla in se začela pogovarjati prav o problemih, ki smo jih obravnavali na seminarju. Sedaj preveč jamramo in nič ne naredimo.

Filip Čertov

iz Slovenjega Plajberka:

Seminar je bil zelo obširen. Na sporedu so bila zelo važna področja. Bilo je tudi precej naporno, ker je bil program zelo natrpan. Toda bil je zelo informativen. Nekaj stvari bomo lahko v praksi uporabljali pri nas na Koroškem (mislim predvsem na komunikacijo z ljudmi in na grupno dinamiko).

Marko Tatjana:

Najbolj mi je ugajalo predavanje o komunikaciji z ljudmi. Za tri dni pa je bilo preveč programa, predvsem v nedeljo je bilo zelo natrpano. Lepo je bilo, da je uspel kulturni večer, čeprav sprva nismo vedeli, kaj bi naredili. Take seminarje želim tudi pri nas na Koroškem.

Praznik ob dnevu varčevanja v Dobrli vasi

Kot vsako leto je tudi letos Hranilnica in Posojilnica v Dobrli vasi s svojimi podružnicami povabila vse mlade, pa tudi nekoliko starejše „šparovce“ — varčevalce na dan varčevanja. Ob lepem nedeljskem popoldnevu, 20. oktobra 1985, so se zbrali otroci iz Škocijana, Šentprimža, Šentilipa, Žitare vasi in Dobrle vasi v kulturnem domu, da skupno praznujejo, da pojejo in muzicirajo.

Dvorana je bila polna otroških glasov in smeha; saj je pri sporedu nastopalo okoli 120 otrok. Predsednik Štefan Sienčnik, ki je povezoval spored, je na vse udeležence naslovil prošnjo, naj svoj denar hranijo v domači Posojilnici. Po uspelem zaključku sporeda, so vsi nastopajoči in občinstvo v dvorani na pobudo voditeljic posameznih skupin zapeli pesem „Mi se imamo radi“. Po malici, katero je poskrbela Posojilnica, so se vsi udeleženci prireditve in sodelujoči okrepčani in zadovoljni vrnili na svoje domove.

M. Pol.

Srečanje planincev treh dežel v Bovcu

V soboto in nedeljo 19. in 20. oktobra je bilo v Bovcu v Sloveniji 21. srečanje planincev treh dežel — Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Takšna srečanja so izmenoma vsako leto v eni izmed teh dežel. Prihodnje srečanje bo drugo leto na Koroškem v Millstattu.

Osrednja tema letošnjega srečanja je bila posvečena „planinstvu in masovnemu turizmu“. Za slednjega planinci sicer niso preveč navdušeni, kljub temu pa imajo planinske organizacije le razumevanje za to planinsko zvrst, saj masovni turizem koristno služi tujskoprometnim in s tem gospodarskim interesom ter ne nazadnje leta tudi omogoča spoznavati skrivnosti naravnih lepote in doživetij v naravi.

Na tem srečanju se je poslovil dolgoletni predsednik Zveze koroških sekcij Avstrijskega Alpenvereina in priljubljeni gornik dr. Dellisch. Imel je ogromne zasluge, da je med planinci treh dežel prišlo do plodnega in plemenitega sodelovanja. V svojih poslovnih besedah, je med drugim naglasil, da je najbolj vesel tega, da mu je

uspelo skleniti prijateljstvo s Slovenskim planinskim društvom Celovec; to predvsem zaradi tega, ker je težko gojiti planinsko prijateljstvo preko meja, če to ne storiš najprej pred lastnim pragom.

Predstavil pa se je tudi novi predsednik Zveze koroških sekcij Avstrijskega Alpenvereina dr. Jungmaier in v zvezi s Slovenskim planinskim društvom Celovec dejal, da želi tudi on biti deležen takšnega zaupanja, kot njegov predhodnik dr. Dellisch.

V zvezi z novo spremembo v vodstvu Avstrijskega Alpenvereina za Koroško, so naši planinci — tak predsednik SPD Celovec Franci Kropivnik — prepričani, da se bo pod vodstvom simpatičnega predsednika dr. Jungmaierja prijateljstvo z Avstrijskim planinskim društvom nadaljevalo in še poglobilo. Po uradnem delu srečanja so se udeleženci srečanja povzpeli na Mangart. Tega že tradicionalnega srečanja planincev treh dežel, se je kot vsa leta udeležila tudi delegacija Slovenskega planinskega društva Celovec, s predsednikom Francijem Kropivnikom na čelu.

Franc Petek

SPOMINI

35

Tudi v drugem spornem vprašanju, ob katerem so se v končni fazi pogajanja ustavili, v vprašanju, kaj z utrakvističnimi šolami, smo bili pripravljeni na sporazum. Besednjakov kompromisni predlog nismo sicer v celoti akceptirali, ker smo v njem videli le enega izmed poskusov, le enega izmed načinov tak sporazum doseči, vendar smo puščali vrata odprta. Načelno smo seveda vztrajali na stališču, da morajo utrakvistične šole, kot posebna vrsta šol za manjšino poleg avtonomnih izginiti, toda kdaj, kako in s kakšnim rezultatom, o vsem tem nismo izsiljevali nobene odločitve in smo puščali možnosti za nadaljnje kompromisne rešitve. Seveda smo pri tem apelirali tudi na uvidenost avstrijskih oblasti.

Imeli smo v mislih človeško in politično praktično rešitev. Vse tiste utrakvistične šole, ki so bile faktično slovenske šole, naj bi prišle v območje avtonomne šolske oblasti, princip osebnega priznanja, naj bi se tudi politično tolmačil tako, da imajo ljudje v slovenskih krajih moralno dolžnost, da se v katerekoli vpišejo. Takšno tolmačenje naj bi oblasti podprle, vpisovanju naj ne bi nasprotovali, ampak naj bi ljudi spodbujale, da se vpišejo. Treba bi bilo z njihove strani načelno poudariti, da je tudi avtonomna slovenska šolska oblast dejansko avstrijska oz. koroška oblast in tudi s tega vidika bi naj vlada vpisovanju podprla. Pripomogla naj bi k pomirjenju nacionalnih razmer s tem, da bi poudarila, da vpiš v slovenski narodni kalendar ni iredentistično dejanje, skratka, dolžnost koroške in dunajske vlade je bila, to avtonomno-oblast podpreti, ne pa ji

nasprotovati. V mislih smo imeli, da bi avtonomna šolska oblast bila kristalizacijska točka, okoli katere bi se dejansko zbralo vse šolstvo za slovensko prebivalstvo. Tam, kjer pa bi bila zaradi močno nemškega značaja prebivalstva utrakvistična šola odveč, tam naj bi šola postala nemška.

Naša konkretna stališča pri pogajanjih torej niso bila vzrok za to, da so pogajanja prenehala. Saj smo celo mislili na to, da bi to vprašanje zaenkrat opustili, da bi se zedinili najprej na minimalnem programu, to je na uresničitvi avtonomne šolske oblasti na narodnem katastru, takšnem kakršnom bi bil in da bi prepustili avtonomni šolski oblasti, da bi ona pozneje v pogajanjih z vlado ali pa v sodnem oz. upravnem postopku, skratka na pravni podlagi, skušala posamič reševati vprašanje preostalih utrakvističnih šol. Vprašanje bodoče usode utrakvističnih šol nikakor ni moglo biti tisto, ob katerem bi se morala pogajanja zaradi našega zadržanja razbiti. Dejstvo je, da smo imeli namen avtonomijo doseči in da smo zato tudi sprejeli paragraf o osebni prijavi. Drugače vendar tega načela ne bi bili sprejeli, saj bi že s pomočjo natezanja okrog objektivnih znakov pogajanja lahko vlekli v nedogled. V kulturni avtonomiji, to lahko osebno potrdim, smo gledali velik pozitiven faktor.

O stališču ordinariata do pogajanj ne morem kaj več povedati, le to, da smo pozneje predložili škofijskemu ordinariatu, naj bi se na Koroškem ustanovile slovenske cerkvene šole po vzgledu Hrvatov na Gradiščanskem. Ordinariat je to s posredovanjem Blümla odklonil.

Poznejšega konkretnega razvoja v utrakvističnih šolah, kako se je v posameznih krajih utrakvistični pouk spreminjal oz. izvajal, nisem več zasledoval. Vprašanje kulturne avtonomije ni več prišlo v obravnavo, čeprav so se o njem še vodile politične polemike. Res pa je tudi to, da mladi slovenski ka-

toliški aktivisti, ki so prevzemali vodilno vlogo v slovenski politični organizaciji, za takšno kulturno avtonomijo niso bili več kdo ve kako zainteresirani. Medtem ko se je Starc še kolikor toliko pozitivno izražal o pomembnosti narodnega vprašanja, je za mlade manjšinsko vprašanje postajalo manj zanimivo, vse bolj so v prvo vrsto postavljali ideološka vprašanja in vprašanje politike, zasnovane na tej ideologiji. Njihova smer in njihovi cilji so bili novi in drugačni.

XI POGLEDI NA KOROŠKO UTRAKVISTIČNO ŠOLO

Utrakvistična šola, kakršna se je oblikovala na Koroškem, pač nikoli ni imela namena gojiti slovenski jezik in slovensko kulturo ali kaj podobnega. Nikoli ni pomenila nič drugega kot le specifično obliko prehoda v nemško šolstvo. Nastala ni zaradi kakšnega posebnega političnega ali celo pedagoškega koncepta, ki bi temeljil na enakopravnosti slovenskega prebivalstva, ampak preprosto zato, ker so jo izsilile jezikovne razmere južnega dela Koroške. Šlo je enostavno za to, da je bilo treba otroke, ki ob prihodu v šolo nemščine niso znali ali pa le zelo pomanjkljivo, na kar najhitrejši način usposoliti za pouk v nemškem jeziku. Utrakvistična šola je nastala zaradi tega, ker ljudje faktično nemško niso znali. Posledica takega izvora teh šol je bila, da je nastalo toliko različnih oblik ob občin do občin. Ponekod so uporabljali v prvih šolskih letih samo slovensko narečje, v drugih so učili tudi nekaj pisati v slovenskem jeziku, ponekod, kjer je prebivalstvo bilo narodno bolj zavedno ali pa, kjer se je našel kak posamezen učitelj, ki je imel smisel za slovenski jezik, je bil pouk v glavnem v slovenskem jeziku. O utrakvistični šoli, kot o enotnem tipu šole na Koroškem, pravzaprav ne moremo govoriti.

(Se nadaljuje)

Kam so odletele lastovke?

Peter je stanoval v stari hiši z velikim obzidanim dvoriščem in manjšim vrtom, ki je segal do roba strmih pečin nad reko. To je bil njegov svet. Čeprav v hiši ni bilo drugih otrok, Petru ni bilo dolgčas. Njegove prijateljice so bile živali. To je bil pes Čuj, ki je stražil drvarnico na dvorišču, in dve mački, ki naj bi preganjali podgane, a sta se rajši klatili po pečinah in prežali na ptiče. Vendar to še zdaleč ni bila vsa njegova družina.

Pod strešnim napuščem je viselo nekaj lastovičjih gnezd. Peter je vedel za vse lastovičje skrivnosti, saj je z drvarnice, kamor je splezal po debeli bezgovi rogovi, lahko natančno videl v njihova gnezda. Vedel je, kdaj so zlegle jajca, celo preštel jih je lahko. Opazoval je mladiče, ki so jih starši pridno krmili z muhami in mušicami, in gledal, kako ob obilni hrani hitro odrasčajo.

Nekega dne je Peter pod veliko solato na vrtu zagledal debelo krastačo. Ni se je prestrašil, a tudi krastača se ni prestrašila Petra, le malo se je presedla. Sosed je rekel, da krastača ni nevarna, ampak celo koristna, saj pospravi mnogo vrtnih škodljivcev. O tem se je Peter sam prepričal, ko mu je krastača vzela skoraj iz roke golega polža s solate. Prinašal ji je tudi deževnike. Imela je velik tek in je požrla vse, kar ji je nastavil pred široka usta.

Ob poletnih večerih je Peter s posebnim zanimanjem opazoval netopirje, ki so prhutali po zraku in si lovili plen. Ko jih je tako nekega toplega večera zamišljeno gledal, je na dvorišču nekaj zašumelo. Za zidom je tekal jež in vohal po kotih. Novega znanca je bil Peter zelo vesel. Ko je videl, kako je bodičar pobiral ostanke iz mačjih skledic in pil celo mleko, mu je v kot postavil posodico, ki naj bo samo zanj. Prepričan je bil, da bo jež ostal na dvorišču. Toda maček Luka, tigrasti lenuh, je še pred ježem sproti pospravil vse dobrrote. Petra je to jezilo, ježu pa ni bilo dosti mar, saj je imel dovolj druge hrane, raznega mrčesa in menda celo kakšno miš, kakor mu je zagotovil

sosed. Jež je hodil po dvorišču ponoči, podnevi pa spal pod skladovnico drv.

Peter je poznal še dosti drugih skrivnosti. Vedel je za luknjo v drevesu, kjer je stanoval godrnjav polh. Tudi ta je bil, kakor jež, ponočnjak, pa še samotar povrh. Zato pa je bila bolj družabna veverica, ki je ves dan telovadila po drevju in se šla s Petrom skri-valca. Zdela se mu je izmed vseh živali najbolj zabavna.

Izmed vsega pa je Petra najbolj mikala mlaka v jami, kjer so nekoč kopali pesek. Tam so imele žabe svojo zabavo. Mlako so obletavali kačji pastirji, po vodi so se podili vodni drsalci. Enkrat je uzrl tam celo belouško, ki je pred njim nenadoma smuknila v vodo. Redno pa je videl na sončnem bregu martinčke in celo zelenca. Ta pravcati zmajček pa je bil tako plašen, da mu Peter nikoli ni mogel blizu.

Tako je hitro mineval čas. Lastovke so že drugič imele mlade, žabji paglavci v mlaki so se preobrazili v drobne žabice. Prehitro je bilo konec počitnic. Nekega dne je Peter začuden opazil, da ni več lastovk. Stekel je na vrt. Tudi krastače ni bilo več. Pogledal je pod drva. Ježa nikjer. Peter je žalosten postopal po dvorišču in zaman iskal svoje prijatelje. Čuj ga je tiho gledal. Le mački se nista menili za njegovo žalost. Leni sta čepeli na drevih in mežikali v sonce.

Kam so odletele lastovke, se je glasno spraševal Peter. Zakaj ne ostanejo pri nas vse leto, kot vrabci, kosi, siničke. Saj bi jim pozimi pomagal, natrosil bi jim krmilnico najboljšega zrnja. Pa se spomni, kaj mu je pripovedoval sosed. Te ptice bi pri nas pozimi, ko ni žuželk, od lakote poginile. Zato jeseni odlete na jug, v toplo Afriko.

Kam pa je odšel jež? Se je mar tudi ta odselil na jug? Ne! Nikamor ni odšel. Še preden se je oglasila zima, si je pripravil svoj zimski dom. Poiskal si je varno zavetje, morda v kaki luknji ali kje med koreninami, kdo bi vedel, in ga nastlal z listjem. Tam bo trdno zaspal. Pravijo, da jež med spanjem pozimi diha prav počasi in da mu srce bije kar devetkrat počasneje, telo pa se mu ohladi, da je ves otrpel. Tudi jež bi pozimi od lakote poginil, saj se mrčes, njegova poglavitna hrana, ves poskrrije ali pa pogine in prezimijo le jajčeca. A jež ni pravi zaspanec, pravijo, da se vsak mesec prebudi, se malo pretegnen in teka naokrog, da se malo ogre-

je, pa spet leže in zaspi. Tako prebije zimo, ko ni hrane, in živi le od tolišče, ki se mu je nabrala pod kožo poleti. Peter tega ne bi verjel, če spomladi ne bi posekali na dvorišču starega bezga. Le malo je manjkalo, da tedaj ne bi pokončali ježa, ki je spal med koreninami, niti dobro ped pod površjem.

Pametne misli

- Če se že ne moreš izogniti sovraštvu, si izberi vsaj plemenitega sovražnika.
- Če lahko daš sinu samo eno darilo, mu daj navdušenje.
- Obup je pogosto dobival bitke.
- Če bi želeli biti le srečni, bi to zlahka dosegli; toda mi želimo biti srečnejši od drugih, to pa je vselej težko, ker mislimo, da so drugi srečnejši, kot v resnici so.
- V živalskem vrtu opice opazujejo ljudi.
- Temelj vsake države je vzgoja mladine.
- Upor ni plemenit sam na sebi, temveč po tistem, kar zahteva.
- Najzanesljivejši način, da ne bi postal zelo nesrečen, je ta, da ne zahtevaš, da bi postal zelo srečen.
- Svoboda brez idealov mnogo bolj škoduje kot koristi.
- Polovično znanje je nevarnejše od neznanja.
- Precej je treba vedeti, da spoznaš, kako malo veš.
- Samo to vem, da nič ne vem.
- Nima smisla iskati novih poti, treba jih je preprosto graditi.
- Humor je najdražji pas, ki nam pomaga, da lahko zadovoljno plavamo po reki življenja.
- Gube na obrazu so brazde življenja.
- Kdor si pridobi ugled tako, da ga krade drugim, je tat brez plena.
- Počasna voda več brega podere kakor deroča.
- Stroga vzgoja je kakor sol v juhi; toda paziti je treba, da juha ni presoljena.
- Človek ni nikoli tako srečen in tudi ne tako nesrečen, kakor si domišlja, da je.
- Ni junaštvo prenašati krivice; junaštvo je pokazati na krivce.
- Izkustvo je nagrada za prestano trpljenje.

VALENTIN POLANSEK

USPAVANKA

*Aja tutaja,
angelček iz raja
prišel bo zdaj k tebi,
pritisnil te k sebi.*

*Zvezde preštevam,
speče odevam,
pridnim, kot ti,
ob strani stojim.*

*Aja tutaja,
angelček iz raja
prav tiho prileti —
in otrok že spi.*

Netopirji so izginili s podstrešja. Vso dolgo zimo bodo prespali v kaki podzemeljski jami. Ponekod se jih nabere toliko, da je strop kar črn od njih. Tudi netopirji med zimskim spanjem otrpnejo.

Pred mrzlo zimo so se umaknile tudi krastače na vrtu in žabe v mlaki. Krastača se je zarila kar v zemljo, žabe pa v blato. Če je zima zelo huda, od mraza popolnoma otrpnejo, celo dihajo ne več. Na pogled, bi sodili, so mrtve. Toda potreben kisik sprejemajo skozi kožo. Tudi zelenec in martinčki pa belouška so si poiskali varno prezimovališče, kjer bodo otrpli počakali toplo pomlad.

Celo vesele veverice ni več na spregled. Ko najhuje pritiska mrz, dremlje v toplem gnezdju; če pa mrz kakšen dan malo popusti, smukne brž na plan, da si poišče hrano. Te ji nikdar ne zmanjka, saj si je jeseni pripravila dosti zaloga.

Pravi zimski zaspanec pa je polh. Ta prespi vso dolgo zimo tako trdno, da ga nič na svetu ne predrmi. Pravijo, da v klobčič zvitega spečega polha pozimi lahko zakotališ po cesti, pa se ne bo prebudil. Manj trdno pa spi medved. Le bolj počiva, pa čeprav brloga ne zapusti. V zimskem brlogu ima medvedka celo mlade.

Peter je jeseni zgubil skoraj vse prijatelje. Dvorišče je bilo pusto, vrt zapuščen. Gola drevesa ob reki so samevala, mlako je pokrival led. Toda ko je zapadel sneg, je Peter presenečen ostrmel. V svežem snegu je bilo vse polno stopinj. Torej je ni sam! Vse živali le niso šle spat. Morda si bo našel nove prijatelje.

Naš zanimivi svet

■ Največja opremljena in stalno naseljena palača na svetu je vatikanska palača. V njej je 1400 prostorov — dvoran sob, kapel itd., pokriva pa skoraj 55.000 kvadratnih metrov površine.

■ Normanski baron sir William de Lacy je šel leta 1110 med puščavnike. Pod kuto je nosil svoj viteški oklep, ki si ga ni snel vseh 21 let do smrti.

■ Največja hitrost, ki obstaja v naravi, je 300.000 km na sekundo. To hitrost doseže svetloba in elektromagnetno valovanje.

■ Prvi avtomobil, ki je prišel leta 1907 iz angleške tovarne Rolls Royce, je prevozil 800.000 km brez najmanjše okvare. Razstavljen je v muzeju tovarne, redno pa sodeluje tudi v dirkah angleških avtomobilskih veteranov in še vedno deluje brezhibno.

■ Ponarejevalci denarja so delovali v vseh časih. V delih Plinija Starejšega beremo, da so v starem Rimu zbiralci denarja plačevali ponarejene novce po dvojni nominalni ceni.

■ Med raziskavami za električno žarnico je bil za Edisona največji problem, kako najti najprimernejšo snov za žarilno nitko. Najprej je poskusil z bombažno nitjo in potem prešel na bambus, katerega vlakna je zoglel. Preizkusil je več kot 6000 vrst bambusa, med drugimi tudi vrste, ki so jih posebej zanj gojili na Japonskem.

■ Najtežja kladiva v kovinski industriji povzročajo tresenje tal, ki ga je mogoče zaznati še 10 kilometrov daleč, torej precej dalj, kot je slišati njihov ropot.

■ Richarda Beauchampa, grofa Warwiškega (1381—1439), varuha angleškega kralja Henrika VI., so s posebnim zakonom pooblastili, da sme po potrebi udariti malega kralja s palico. Grof se je te pravice večkrat posluževal, a kralj ga je imel rad tudi potem, ko je od-rasel.

■ V stari Grčiji je bilo precej zgradb namenjenih javnim kopališčem, vendar je veljala uporaba tople vode za znak mehkuznosti, zato so bile lahko zgradbe kopališč, kjer so vodo segrevali, samo zunaj mestnih zidov.

Blizu nekega velikega mesta v Zahodni Afriki teče lena in kalna reka. Reka kot vsaka druga. Na njenih bregovih rastejo banane, dozorevajo kokosovi orehi, rumenijo poponovi sadeži. Na enem bregu te reke raste sladkorni trs. Sem in tja se v vodi zgane kak som ali aligator.

Na tej reki je tudi izredno nizek lesen most, ki je bil narajen iz odumovega lesa, le-ta pa je znan kot izredno trpežen. Ob straneh tega mostu je tudi precej nizka ograja. Most je majhen, kratek, tako da bi na njem komaj lahko legel en sam slon.

Imel sem nekega šoferja, ki me je pogosto prevažal prek tega mostu, kadar sem bil namenjen v neko drugo mesto ali kadar sem se namenil na izlet k nekemu jezeru.

Mojemu šoferju je bilo ime Koku in je izhajal iz plemena, ki se imenuje Sesala.

Do tod je to čisto navadna zgodba: jaz sem bil potnik kot vsakdo drug in Koku je bil šofer kot katerikoli drugi. Le njegovo ime je bilo nekoliko neobičajno za naša ušesa, in črno kožo je imel, ki se je razlikovala od moje bele.

V začetku nisem niti pomislil na to, zakaj moj šofer Koku vsakokrat, ko se približa mostu, po nekajkrat pritisne na avtomobilsko sireno. Šele pozneje, ko sem se tam peljal nekajkrat, sem se začel čuditi, zakaj Koku zatrobi ravno takrat, ko se približa mostu. Poskušal sem uga-

niti sam: zakaj Koku trobi? Navadno ni bilo na mostu nikogar, tudi blizu mosta ne, ki bi ga moral Koku opozarjati, da se približuje avtomobil.

Neke nedelje sem se s Kokom odpravil na lov na pegatke. Po poti sem začel razmišljati: Ali bo tudi danes Koku zatrobil, ko se bova približevala mostu?

Seveda je bilo prav tako kot navadno: ko sva bila blizu mostu, je Koku pritisnil na sireno. Nekajkrat je močno zatrobil, jaz pa sem si napeto ogledoval, če bom kje opazil kakšno živo bitje. Morda je tam kaka koza ali ovca... Kokoši tod ni bilo, predaleč je bilo od najbližjega naselja.

„Povejte mi, Koku, lepo vas prosim, povejte mi, zakaj vedno zatrobite, kadarkoli se približujete temu mostu? Zatrobite tudi takrat, kadar se mu približujete z druge strani! Trobite, tu blizu pa ni nikoli nikogar...“

Koku me je pogledal, kakor

da bi se čudil mojim vprašanjem, mojemu neznanju. Nato pa je rekel:

„Master, ali ne veste, da se na tem mostu zelo pogosto igrajo otroci?“

„Ne vem. Velikokrat sva se že vozila tod mimo, a še nikoli nisem videl na njem nobenega otroka. Saj ni čudno, tu blizu ni nobene hiše, nobene vasi.“

„Ah, gospodar, ali ne veste, da se na tem mostu ne igrajo naši domači otroci? Tu se igrajo neki drugi otroci, ki jih naše oči ne morejo videti.“

„Če jih že ne moremo videti, potem bi jih menda vsaj slišali, saj otroci med igro vedno kaj kričijo in skačejo.“

„Ne, master, mi jih ne moremo slišati. Tu se namreč igrajo otroci boga te reke, tu se igrajo božji otroci. Ti božji otroci so nevidni, bog je zaposlen, in otroci pridejo na most, se zaigrajo, zato moram zatrobiti, da me slišijo in se pravočasno umaknejo, da jih ne bi povozil.“

„Dragi Koku, povejte mi, ali ste sploh že kdaj videli te božje vodne otroke?“

„Kako jih bom videl, ko pa so nevidni. Nekoč je neki voznik povozil enega od božjih otrok in od takrat se pet let ni nič rodilo v našem kraju.“

„Kako lahko, dragi Koku, povozijo nekaj, kar je nevidno?“

Koku me je dvomeče pogledal, kot da si je ob tem mislil: ali je sploh mogoče, da so na svetu tudi taki ljudje, kot je ta, ljudje, ki ne vedo za rečnega boga, ki ima svoje otroke?

Ni se splačalo prepirati. Pustil sem Kokuju, da je vsakokrat, ko sva se približala temu mostu, trobil, kolikor je hotel, ker se je bal, da mu ne bi pod kolesa prišel kateri od nevidnih božjih otrok. In bila sva prijatelja kot vedno prej.

Zakaj Koku trobi

Knjige iz Afrike, Azije in Latinske Amerike

Knjižna razstava „Südwind“ na Koroškem (od 7.—13. 11. v Celovcu)

Tisoč knjig tristoletih avtorjev iz sedemdesetih dežel „tretjega sveta“ si boste lahko ogledali meseca novembra na Koroškem. Knjižna razstava „Südwind“, ki je žela veliko uspeha v Švici in v zvezni republiki Nemčiji, potuje trenutno po Avstriji. Na pobudo „Avstrijske službe za razvojno politiko“ (ÖIE) bo razstava najprej na ogled v Celovcu, nato v Spittalu, pozneje pa še v St. Georgen/Längsee.

Zbirka knjig daje reprezentativni prerez književnosti Afrike, Azije in Latinske Amerike — vse knjige pa so na ogled v prevodu v nemščino.

Nekateri avtorji — predvsem tisti iz Latinske Amerike — imajo kot veliki jezikovni ustvarjalci in kritični misleci svetovni sloves: npr. Gabriel Garcia Marquez, Pablo Neruda, Ernesto Cardenal in drugi. Manj znana je pri nas književnost afriškega kontinenta in azijskega področja. Na knjižni razstavi spoznate literaturo, ki sloni na starih izročilih, ampak tudi leposlovje, ki

se je rodilo v stiskah narodov in želi poročati o problemih prebivalstva teh dežel. Našli boste mi-te iz Pakistana, pravljice plemena Bantu, pričevanja Ghandija, liriko iz Južne Afrike itd.

Razstavo knjig iz „tretjega sveta“ dopolnjuje posebna razstava evropskih otroških in mladinskih knjig o „tretjem svetu“.

Razstava knjig ni samo prispevek k zblizovanju narodov, temveč nam predstavlja velesile na področju književnosti, ki jih je treba končno vzeti na znanje.

Razstava bo na ogled:

7.—13. 11. v Celovcu: trgovinska zbornica (Handelskammer), Meisterprüfungs-saal, (v okviru koroškega tedna knjige), dnevno med 10.00 in 20.00 uro.

18.—21. 11. Spittal ob Dravi, HAK — Hbla, 8.00—14.00.

30. 11.—8. 12. St. Georgen/Längsee: Bildungsheim St. Georgen, dnevno od 8. do 18. ure.

SÜDWIND

Organizacija, ki skrbi stalno za prodajo knjig, plošč in drugih proizvodov iz „tretjega sveta“ je dunajski „Südwind“. Avstrijska informacijska služba za razvojno politiko (ÖIE, ki je nadsrankska in nadkonfesionalno društvo za razširjanje informacij o deželah v razvoju), je ustanovila „Südwind“, da ojači kulturno informacijo o deželah v razvoju. Izšel je tudi obširni knjižni katalog te organizacije, katere dnevno razpošilja knjige po vsej Avstriji. Če vas zanima njihova ponudba, pišite na naslov „Südwind“, Tuchlauben 13, 1010 Wien. Knjige prodajajo tudi vse avstrijske trgovine, ki so znane pod imenom „Dritte Welt-Laden“ (v Celovcu v Fleischbankgasse 6 — tel. 0 42 22/22 4 18), knjige pa seveda lahko naročite tudi pri slovenski knjigarni Naša knjiga, Pauličeva ulica 5-7, Celovec (tel.: 0 42 22/55 4 64).

Nekaj naslovov iz novega kataloga: „frischer Südwind“ (v nemščini):

- Salihu Scheinhardt: **Und die Frauen weinten Blut**, o usodi anatolskih kmetov in drugih turških mestnih prebivalcev.
- Manik Bandyopadhyay: **Die Fischer vom Padma**, ribiči ob največji reki v Bengalu se borijo za preživetje.
- Helene Verin: **Jeder Stein wirft seinen Schatten**, roman o življenju ob robu alžirskega mesta Oran.

Društvo „Koroška solidarnost z Nikaragvo“
„Kärntner Solidarität mit Nicaragua“

Solidarnostna dražba za Nikaragvo

Podprimo Ministrstvo za pouk v Managvi

Društvo „Koroška solidarnost z Nikaragvo/Kärntner Solidarität mit Nicaragua“ prireja v nedeljo 17. novembra t. l. ob 13.30 uri v Mladinskem domu v Celovcu, Mikschalle, dražbo slik in kipov, darov umetnikov iz Slovenije in Avstrije za najnujnejše potrebe Ministrstva za kulturo v Managvi, npr. za nakup papirja, platna, barv, tiskarskega črnila ipd. Tak material za tamkajšnje pesnike in pisatelje, slikarje in risarje mora Nikaragva kupiti v Mehiki in plačati v gotovini.

Za tri knjige indijskih ljudskih pesmi in pripovedk smo koroški Slovenci že darovali januarja t. l. Pričujoča dražba je druga velika solidarnostna akcija v korist te dežele, hkrati pa tudi izraz solidarnostne povezanosti jugoslovanskih umetnikov z avstrijskimi, ko gre za pomoč tej hudo ogroženi deželi.

Na dražbi bo 145 (stopetinšti-

rideset) del 71 (enainosedemdesetih) avtorjev; med njimi: France Slana, Stojan Batič, Janez Bernik, Jože Ciuha, France Goddec, Božidar Jakac, Vladimir Makuc, Miha Maleš, France Mihelič, Nikolaj Pirnat, Jože Tisnikar, Rudi Benetik, Gustav Januš, Jože Štefan, Zorka Weiss, Valentin Oman, Ernst Gradischnig, Hans Hiesberger, Helmut Kurz-Goldenstein, Günter Kuschar, Hans Staudacher in mnogi drugi. Gre za plastike, olja, akvarele, gvaše, litografije, barvni tisk in grafike. O dražbi bo izšel tudi katalog.

Za uvod v dražbo bo igralec Mestnega gledališča v Celovcu zapel najprej katero svojih pesmi, nato pa vodil javno razprodajo. Vabimo vse bralce našega lista, njihove prijatelje in znanke, da pridejo, pogledajo, poslušajo in kupijo: božični prazniki se bližajo, zakaj ne bi že zdaj poskrbeli za kako kulturno darilo prijateljem in domačim!

RADIO — TELEVIZIJA

LJUBLJANA

PETEK, 8. 11.: 8.50 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Prigode skupine „Pet petelinčkov“ — 17.35 Sokoli — 18.25 Obzornik ljubljanskega območja — 18.40 Od-padek — surovina — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Ujetnici na južni Georgiji — 21.05 Ne prezrite — 21.20 Pesem ptic trnovk — 22.10 Dnevnik — 22.20 Steptordske žene, ameriški film.

SOBOTA, 9. 11.: 8.00 Poročila — 8.05 Prigode priljubljenih pravljic — 8.20 Prigode skupine „Pet petelinčkov“ — 8.35 Mlada zora, narodna pesem — 8.45 H. Ch. Andersen: Deklica z vžgalicami — 9.00 Oddaja, ki ni okrogla — 9.20 Miške mačke vrtičke — 9.45 Miti in legende — 10.00 L. Suhodolčan: Naočnik in Očalnik — 10.30 Periskop — 11.00 Računalništvu — 11.25 Desetletje uničevanja — 12.15 Poročila — 13.55 Pepelko, češkoslovaški mladinski film — 15.15 Rokomet — 16.35 Kratki film — 16.55 Poročila — 17.00 Košarka — 18.35 Zgodbe iz življenja rastlin — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Jubijski koncert UPZ Emil Adamič — 21.35 Zrcalo tedna — 22.00 Pol-lar, francoski film — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 10. 11.: 8.40 Poročila — 8.45 Ziv-žav — 9.45 Sokoli — 10.10 Cervantes — 11.00 Festival narodne glasbe — Pluj 85 — 11.35 Od-daja za stik z gledalci — 12.00 Ljudje in zem-lja — 12.30 Poročila — 15.35 Pesem ptic trnovk — 16.25 Poročila — 16.30 Življenje plemena Barua, ameriški film — 17.30 Čaj za dva, ame-riški film — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.50 Vreme — 20.00 Varijavo poletje 68 — 20.50 Športni pregled —

21.35 Beseda da besedo — 22.00 Kronika tedna domačega filma v Celju — 2.35 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 11.: 8.50 TV v šoli — 12.55 Poročila — 17.35 Poročila — 17.40 Domače in gozdne živali — 17.55 Pesmi in zgodbe za vas — 18.05 Marija Lucija, pravljici portret ilu-stratorke Marije Lucije-Stupica — 18.25 Po-dravski obzornik — 18.45 Slovenska ljudska pesem (poje Koroški akademski oktet) — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.10 Neuničljiva Marija — 21.05 Aktualno — 21.55 Naši baletni umetniki: Janez Mejač — 22.30 Dnevnik.

TOREK, 12. 11.: 8.50 TV v šoli — 12.55 Poročila — 16.25 Solška TV — 17.25 Poročila — 17.30 „Danica“ iz Podjuna, glasbena reportaža — 18.05 Miti in legende — 18.25 Severnopri-morski obzornik — 18.40 Zgodba o slikanici, dokumentarni film za otroke — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.5 Vreme — 20.05 Vzeml in dano ti bo, dra-ma — 21.05 Integrali — 22.25 Dnevnik.

SREDA, 13. 11.: 9.00 Test — 9.15 TV v šoli — 12.30 Poročila — 17.30 Poročila — 17.35 Prigode priljubljenih pravljic — 17.50 L. Suhodol-čan: Naočnik in Očalnik — Bolniška soba — 18.25 Gorenjski obzornik — 18.40 Ščepce šir-nega sveta — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.05 Mednarodna obzorja: Evropski regionali-zem — 20.55 Zenske v hudih časih, angleški film — 22.25 Dnevnik — 22.40 Kronika tedna domačega filma v Celju.

ČETRTEK, 14. 11.: 8.45 Test — 9.00 TV v šoli 12.00 Poročila — 16.30 Solška TV — 17.30 Po-ročila — 17.35 Pegam in Lambergar, narodna pesem — 17.45 Portret Bratka Krefta — 18.10 Djeval Hozo — 18.25 Zasavski obzornik — 18.40 Mozaik kratkega filma — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik

AVSTRIJA 1

PETEK, 8. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Risanka — 9.30 Ruščina — 10.00 Na primer Martin Lu-ther — 10.15 Solška oddaja — 10.30 Stolp tal-cev, italijansko-ameriški film — 12.00 Risanka — 12.05 Domači report, poročila in ozadja — 13.00 Poročila — 17.05 Alica v čudežni deželi — 17.55 Guliverjeva potovanja — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Avs-trija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari, kriminalni film — 21.20 Jolly Joker — 22.05 Filmski dnevi v Welsu — 22.50 Canale Grande, avstrijsko-nemški film.

SOBOTA, 9. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Itali-janščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Katja, nekronana cesarica, francoski film — 13.15 Poročila — 14.10 Arsen in čip-kasta kapica, angleški film — 16.00 Madita — 16.30 Risanka — 17.05 Gradbišče, otroci za otroke — 17.30 Odrasli z desetimi leti — 17.55 Guliverjeva potovanja — 18.00 Tedenski pre-gled sporeda — 18.25 Tradicija in bodočnost godbe na pihala — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Šport — 20.15 Heinz Conrads s svojimi prijatelji — 21.50 The Rocky Horror Picture Show, film v angleščini — 23.25 Solid Gold, hitparada.

NEDELJA, 10. 11.: 11.00 Pogovor z novinarji — 14.35 Skrivnost Nikole Tesle, jugoslovanski

film o slavnem iznajditelju — 16.30 Listamo v slikanici — 17.15 Zivalski vrtovi sveta — 17.40 Helmi, prometna vzgoja za otroke — 17.45 Seniorski klub — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Slike iz Avstrije (Koroška) — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Igra na skednju, gledališka predstava — 21.55 John Franken-heimer — 22.50 Nočni studio — 23.55 Poročila.

PONEDELJEK, 11. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Risanka — 9.30 Iz avstrijske kuhinje — 10.00 Solška oddaja — 10.30 Ko cvetijo planinske rože, nemški film — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Poročila — 17.05 Risanka — 17.30 Pusto-lovščine na Novi Zelandiji — 17.55 Guliverje-va potovanja — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport — 21.15 Poli-cijska postaja Hill Street — 22.00 Proces, film o nacističnem koncentracijskem taborišču Majdanek — 23.30 Poročila.

TOREK, 12. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Risanka — 9.30 Italijanščina — 10.00 Solška oddaja — 10.30 Usodno pismo, ameriški film — 12.05 Šport — 13.00 Poročila — 17.05 Don Kihot — 17.30 Tudi zabava mora biti — 17.55 Guliver-jeva potovanja — 18.00 Slike iz Avstrije (Ko-roška) — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Avs-trija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Pred-

nost, o varnosti v prometu — 21.15 Dallas — 22.00 Proces, 2. del filma o koncentracijskem taborišču Majdanek — 23.35 Poročila.

SREDA, 13. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Risanka — 9.30 Francoščina — 10.00 Solška oddaja — 10.15 Življenje ob cesti — 10.30 Skrivnost Ni-kole Tesle, jugoslovanski film — 12.10 Pred-nost, varnost v prometu — 13.05 Poročila — 16.30 Lutkovno gledališče — 17.05 Alica v ču-dežni deželi — 17.30 Moja mati, tvoja mati — 17.55 Guliverjeva potovanja — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Film — 22.10 Proces, 3. del filma o koncentracij-skem taborišču Majdanek — 23.40 Poročila.

ČETRTEK, 14. 11.: 9.00 Poročila — 9.05 Ri-sanka — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Solška oddaja — 10.15 Vloga ženske v družbi — 10.30 Orchid, ameriška filmska komedija — 11.55 Rajl za živali — 12.15 Seniorski klub — 13.00 Poročila — 17.05 Don Kihot — 17.30 Risanka — 17.55 Guliverjeva potovanja — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Družinska oddaja — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dali, igra in zabava s Hansom Rosenthalom — 21.50 Alpska saga, 2. del Pevny-Turrinjevega filma — 23.20 Poročila.

Slovenska študijska knjižnica

BREZPLAČNO IZPOSJOJA KNJIGE IN REVIJE

S PODROČJA ROČNEGA DELA

Bonando W.: **KVAČKANJE:** vzorci, izdelava, modeli. — 255 str., 45 risb, 260 barvnih fotografij.

Bonando W.: **VEZENJE:** 285 risb in 114 barvnih in črnobelih foto-grafij posameznih vbodov, modelov in pripomočkov. 256 str., ilustr.

Gleitsman H.: **PLETENJE** [mali priročnik]. — 144 str., 100 risb, 52 barvnih fotografij.

DVE DESNI DVE LEVI: z barvnimi modeli. — 216 str. [10] f. pril., ilustr.

Graef U.: **PLETEMO IN KVAČKAMO:** Knaurov priročnik za ročna dela. — [2. izd.] — 241 str., 343 fotografij in risb.

Lammer I.: **OTROŠKA ROČNA DELA:** šivanje, vezenje, tkanje, vozlanje, kvačkanje in pletenje. — [2. izd.] — 89 str., ilustr.

Marinc L.: **SODOBNO ROČNO KALSTVO:** — 79 str., ilustr.

Paludin I.: **VEZENJE ZA VSAKOGLAV:** zanimive barve zamisli. — 109 str., barvne ilustr.

ROČNA DELA: velika knjiga o pletenju, kvačkanju, vezenju, šiva-nju in drugih ročnih spretnostih. — 2 knjigi.

SŠK ima svoje prostore v Mladinskem domu, Mikschallee 4 Knjižnica dobiva od leta 1974-75 ves obvezni izvod SR Slovenije. Poleg tega zbiramo tudi tako imenovano avstrijsko slovenico. Knjige so zelo različne vsebine in so namenjene vsem starostnim stopnjam in poklicnim skupinam. Prav gotovo bodo tudi VAS ne-katere zanimalo.

Knjižnica posluje: v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure
v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure

Veselim se vašega obiska

„Danica“ v slovenski TV

Torek, 12. novembra, 17.35

V še vedno idilično zeleni in tihi Podjuni, tam, kjer si skoraj roko po-dajata vasi Šentvid in Šenprimoz, še vedno ubrano odmeva slovenska pesem, tako ubrano, da so ji želeli prisluhniti ne le širom po Avstriji in seveda Jugo-slaviji, ampak tudi v Nemčiji, Italiji, celo v Združenih državah in Kanadi; 224 prirediteljev v treh letih in pol — to je podatek, ki bi bil v čast profesio-nalcem. In za koga pravzaprav gre? To je slovensko prosvetno društvo Da-nica ki ima danes v svojem kvartetu Kežar, mladinsko glasbeno skupino in še najnovejši — mladinski pop-ansambel. Za to uradno podoba društva, ki deluje že od leta 1914, stojita pravzaprav dve družini: Mičjeva in Kežar-jeva. Slepí organist Andrej Mičej, edini še danes živeči soustanovitelj društva, je dolga leta vodil zbor. Voja mu je, Slovincu, okrutno posegla v življenje, a zlomila ga ni. Z zavestjo, da je pesem trden dokaz slovenske samobitnosti, zraven pa nekaj, brez česar se sploh živeti ne da, se zborovodstvu v povoj-nem času posveča Hanzej Kežar, čigar oče je bil prav tako soustanovitelj Danice.

Z našo oddajo skušamo predstaviti skromen delček njihovega delov-nega in glasbenega življenja, zagotovo pa se bomo z njimi še srečali, saj so nepogrešljivi sodelavci pri koroških pevskih prireditvah, med gradnjo svo-jega Kulturnega doma pred petimi leti pa so navezali delovne in prijateljs-ke stike tudi z marsikaterim delovnim kolektivom pri nas. So torej pevci, katerih smo že slišali, manj znana pa nam je njihova družinska povezanost. (Iz programskih napovedi RTV Ljubljana)

Žitara vas: FPÖ skuša enakopravnost slovenščine kriminalizirati

Ko je na zadnji občinski seji zahtevala FPÖ v Žitari vasi naj občinski odbor odstavi šolskega ravnatelja Franca Kukovico in pri tem ni prodrla, smo zapisali, da ustvarjajo svobodnjaki stalen nemir. Da jim gre v resnici za kriminalizacijo tistih, ki prakticirajo enakopravnost slovenskega jezika, pa potrjuje njihov novi predlog: od občinskega odbora zahtevajo naj toži ravnatelja Kukovico zaradi poškodovanja imovine(!), ker je ponovno pritril dvojezične oznake pred razredi! Vrh tega pa se širi krog ljudi, ki ovirajo delo ravnatelja in celo izobraževalno delo glasbene šole Slovenskega prostovoljnega društva „Trta“ iz Žitare vasi!

Ustvarjajo „grešnega kozla“ — toda napad velja vsem Slovencem

Skoraj ni več treba ponavljati, da večina občinskega odbora že pol desetletja s stalno večino 16:3 skuša odstraniti dvojezične oznake v notranjosti žitarske ljudske šole. Ker jih moti enakopravno upoštevanje slovenskega jezika, očitajo ravnatelju da moti mir v občini.

Spet in spet slišimo iz ust vodilnih občinskih politikov, da „je

kriva vsega, le ena oseba“, po njihovi čudni logiki bi bilo menda „vse v redu, če Kukovico ne bi bilo“ ali če „ne bi bil tako štur“ — po domače trmast. In ker se jim zdi pregrešno, da nekdo privzga mladini spoštovanje do slovenskega jezika, ustvarjajo grešnega kozla.

Pod zaščito te tristrankarske edinosti proti Slovencem si nova odbornika FPÖ — Puschig in Felsberger — vedno znova izmišljujeta korake, kako kaznovati

ravnatelja Kukovico in s tem odstraniti enakopravnost slovenščine. Medtem ko nista uspela s sklepom o odstranitvi ravnatelja sta sedaj vložila za bodočo občinsko sejo predlog, naj občina ravnatelja toži po § 125 kazenskega zakonika. Ravnatelja Kukovico naj bi torej obtožili poškodovanja imovine! Z neverjetno nesramnostjo skušajo v občini ustvariti sovražno vzdušje proti ravnatelju in to v trenutku, ko so na zadnji občinski seji pokazali, da nimajo niti najmanjšega pojma o pedagoških vprašanjih v šoli v Žitari vasi in tudi njihov šef Jörg Haider še ni našel niti enega pedagoškega argumenta za ločevanje šolarjev.

Ali hočejo najprej iztrgati dvojezične napise, da bodo nato tožili ravnatelja zaradi poškodovanja imovine?

Vse to se lahko dogaja samo

zaradi tega, ker avstrijske zvezne in deželne oblasti ne uredničujejo pravic slovenske narodne skupnosti, kjer celo diskriminirajo zakon o narodnostnih skupnostih „zagotavlja“ enakopravnost slovenščine in predpisuje dvojezičnost v občini!

Spor v Žitari vasi ima širši pomen

Ob vseh teh političnih razvojih, v katerih nastopa svobodnjaška stranka najbolj napadalno, se mora slovenska narodna skupnost zavedati, da spor v Žitari vasi ni le lokalnega pomena. Zavedati se moramo, da so napadi na ravnatelja Franca Kukovico le konica nemškonalnega ledenika, ki skuša onemogočiti mirno sožitje pripadnikov obeh narodnosti in še naprej odvzemati pravice slovenski narodni skupnosti na Koroškem.

Šikane ob 10. oktobru

Dva poštarja sta se čutila odgovorna, da v šoli razobesita zastavi

Kakšno vzdušje vlada v Žitari vasi najboljše spoznamo ob obnašanju dveh poštnih nastavljenecv 9. oktobra. Vse kar nosi uniformo se zgleda že čuti poklicano, da nadzoruje učitelje, ki se priznavajo kot pripadniki slovenske narodne skupnosti.

Dan pred koroškim deželnim praznikom — 10. oktobrom — sta dva poštarja zgleda čutila v sebi posebno „domovinsko dolžnost“: ko ob 14. pred ljudsko šolo v Žitari vasi še nista videla viseli koroške in avstrijske zastave, se jima je to zdelo tako nezasišano, da sta po vsej občini začela iskati župana Michaela Posoda, naj z njima takoj gre v šolo. Vsi trije so se napotili v

ljudsko šolo in vprašali po ravnatelju, ki je bil odsoten. Ko sta šolski snažilki županu povedali, da jima je ravnatelj naročil naj v teku popoldneva izobesita zastavi, je župan takoj zapustil šolo. Oba poštarja — bila sta še v uniformi — pa sta kljub temu ostala in se naprej vmešavala v posle, ki jiju sploh ne brigajo. Razobesila sta zastavi — sicer tako malomarno, da sta jih značilki morali še enkrat obesiti — in nato šele odšla.

Siri se torej krog ljudi, ki se čutijo poklicani, da „kontrolirajo“ vsak korak in vsako dejanje učiteljev. Tudi to je sad dolgoletne nedemokratske in protimanišinske avstrijske politike!

Dela privatna „tajna služba“ proti glasbeni šoli?

Kdor pozna slovensko glasbeno šolo, ve kaj pomeni ta oblika samopomoči za obstoj slovenske narodne skupnosti: slovenska mladina ima temeljito možnost udeležiti se slovenskega glasbenega pouka. Tudi v Žitari vasi vodi Slovensko prostovoljno društvo „Trta“ že nekaj let takšno šolo. Učenci vadijo v prostori ljudske šole — kar je že dolgoletna navada in ker slovenska narodna skupnost na Koroškem nima dosti učiteljskega osebja, je samoumevno, da poučujejo v okviru te samoiniciative tudi učitelji iz Slovenije.

V zadnjem času se pred šolo pojavljajo žitarski občani, ki si zapisujejo mariborske registracije teh

učiteljev, sprašujejo otroke, kaj delajo v šoli, kdo jih poučuje... Tako si je pred nedavnim gospa Zofa Pisar zapisala številko avtomobila, neka mali učenca glasbene šole pa ve povedati, da jo je kmalu nato druga gospa nezaupljivo „opazovala“, ko je spravljala harmoniko svojega otroka v prtljžnik...

Vemo, da se pritožujejo določeni krogi iz Žitare vasi pri Koroškem deželnem šolskem svetu, češ da ho- dijo „tuji ljudje“ v žitarsko šolo. Mar so nekateri pristaši svobodnjakov vzeli zelo resno poziv Haiderja, da bo „deležna svobodna šola tedaj, ko bo nemška“. Bodo spet začeli vo- huniti, zaževati, sumničiti... kot v zloglasnih preteklih časih!

Nočna vas pri Pliberku

Pred nedavnim je v krogu svojih praznoval svojo 80-letnico Leopold Cvelj, pd. Božičev oče iz Nonče vasi, ki je kljub visoki starosti vedno svež, delaven in poln zanimanja za dogodke doma in v svetu.

Božičevemu očetu je tekla zibelka v bližini Postojne in komaj enoletnemu fantu je bilo usojeno, da je zapustil s starši rodni kraj in se za stalno naselil na kupljeni Božičevi domačiji v naši vasi. Stevilni družini v začetku ni bilo lahko navaditi se novih vaščanov, šeg in običajev. Posebno pa je bilo težko, ko je moral Poldej že v otroških letih poprijeti za vsa teška dela na kmetiji. Sestro Beto sta orala z voli in preobračala zemljo, da je dajala skromni kruh za svoje na kmetiji, ki so mu jo zaupali. Že kot mlad fant se je zavedal, da je vir napredka in blagostanja, skrb in pridne roke.

Skupaj z ženo Katarino sta znala uspešno premostiti vse tegobe časov, saj ni bilo lahko biti kmet, posebno še, ko je bila splošna gospodarska kriza preden se je začel 2. svetovni pokol.

Lahko tudi rečemo, da je bila po Božičevega očeta, ki je s skrbnim delom pomagal tudi drugim, bila en sam delovni dan, dolg 80 let. Le malo je bilo praznikov v njegovem življenju, kljub temu je bil vselega značaja. Vedno je našel tudi čas, da je hodil na naše prireditve in podpiral potrebe svoje narodne skupnosti. Kot prava primorska grča je vzgajal in vzgojil z ženo mladi naraščaj v zavredne člane našega naroda.

Danes, ko Božičev oče lahko z zadovoljstvom gleda na svoja pretekla leta, mu z vsem srcem želimo, da bi še dolgo let užival sadove svojega dela in da bi bil zdrav in srečen v krogu svojih.

ikei.

PISMO BRALCA

Zastave v Obirju

V tovarni celuloze Obir je bila izobešana 10. oktobra 1985 avstrijska zastava in ne jugoslovanska.

11. oktobra 1985 je bil v tovarni celuloze Obir na obisku jugoslovanski gospodarski minister. Ob tej priliki sta iz pozornosti do gostov bili razobešeni avstrijska in slovenska zastava.

Ce pridejo na obisk važni trgovinski partnerji iz tujine (ZRN, Italije, Nizozemske itd.) potem razobesimo poleg avstrijske zastave tudi še zastavo dežele iz katere pridejo gostje. Ce se zdi Reinholdu Gasperju (ki je 3. 11. v Kleine Zeitung napisal pismo bralca „10. Oktober Ignoriert“) to ravnanje nenavadno, naj se pozanima pri drugih podjetjih.

Ljudem pa, ki ob 10. oktobru z avstrijsko zastavo ne morejo kaj početi, priporočamo, da se javijo pri globlinskem psihologu prof. dr. Ringlu in se z njim posvetujejo.

Poslovodstvo tovarne celuloze Obir

ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH

V nedeljo je bilo na sporedu četrto kolo šahovskega prvenstva v tretjih razredih. V srednji skupini je drugo moštvo šahovskega društva Slovenske športne zveze tekmovalo na domačih tleh pri Korenu v Kajzarah pri Bilčovsu proti celovškemu SG Tanner II. Slovenski šahisti so to srečanje prepričljivo dobili s 4,5 : 1,5.

Postava: Franci Rulitz - Tanner remi, Ferm - Koss 1:0, Amrusch - Kabas 1:0, Laußegger - Vallant 1:0, Pack - Doliner 0:1, Herbert Rulitz - Wurmitzer 1:0.

Manj uspešno je bilo tretje moštvo v vzhodni skupini. Bilčovščani so podlegli v Frantschachu z 2:4. Najboljši igralec iz Bilčovsa je do zdaj Gašper Ogris-Martič, ki je tudi tokrat zmagal in zbral iz treh partij že tri točke. Pa še malo statistike: šahisti vseh treh moštev SSZ so v letošnji sezoni odigrali že 60 partij. Od tega so jih 29 dobili, deset partij se je končalo z remijem, 21 partij pa so zgubili.

Postava tretjega moštva: Schorber - Reichmann 1:0, Kienberger - Hanzi Gasser štud. 0:1, Pirker - Lipi Ogris-Martič 1:0, Möibling - Gašper Ogris-Martič 0:1, Poms - Hanzi Gasser 1:0, Vallant - Hedenik 1:0.

Naslednji tekmi:

v soboto, 9. novembra 1985 v Železni Kapli:

SSK „Obir“ - WSG ÖDK Celovec (ob 15. uri)

v nedeljo, 10. nov. 1985 pri Korenu:

SSZ I/Cartrons - WSG Wiefersdorf III (ob 9. uri)

ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH — ŠAH

Koroška liga

Branko Oblak z moštvom SV Trg pred osvojitvijo naslova jesenskega prvaka

V predzadnjem kolu jesenskega tekmovanja je samo vodeči Trg-Wigo na tujem osvojil dve točki (2:1 proti Pliberku), v ostalem so petkrat slavili domačini: Obervellach je premagal Mostič 2:0, TSU Matrei Šmohor s 4:0, SAK WAC z 2:1, Breže Irschen s 4:0 in SCA Šentvid Magdalen s 3:0, PSV-ASK in Lienz sta si z rezultatom 2:2 delila točki.

Za naslov „zimskega kralja“ prideta v postev samo še Trg in nepričakovano močni novinec Obervellach. Boljši žreb imata Rathova ekipa iz Trga, ki igra doma proti PSV-ASK. Novinec Obervellach mora v Šmohor. Slovenski atletski klub pa bo po vsej verjetnosti prezimil na odličnem četrtem mestu. Tudi za drugega novince v koroški ligi sijajna uvrstitev.

Vzhodna spodnja liga

ATSV Wolfsberg je po zadnjem jesenskem kolu prvak vzhodne spodnje lige, ASKÖ Šmihel je zadnji in DSG Sele-Obir na 12. mestu lestvice! Po zmagi nad Weitensfeldom (1:0) je Šentandraž po številu točk (18) dohitel Wolfsberg in je drugi.

V zadnjem kolu jesenskega prvenstva (prihodnja tekma šteje že za pomladansko prvenstvo) je SK Treibach v derbiju proti Wolfsbergu sicer že trikrat vodil, kar pa ni zadostovalo za poln uspeh. Derbi se je končal z rezultatom 3:3. Remizirali so tudi Dobrla vas in Vrba ter Borovlje in St. Leonhard (1:1). V slabi formi sta VST Velikovec (0:3 doma proti Rudu) in ASKÖ Šmihel, ki je v zadnjih štirih minutah prejel dva gola in izgubil proti KAC z 0:2! Zato pa so presenetili Selani: 1:0 proti ASV, njih optimizem je upravičen!

— ŠPORTNI VESTNIK — ŠPORTNI VESTNIK —

V petih minutah dve einajstmetrovki

SAK : WAC 2:1 (1:1)

Annabichl, 400, Kohlweg

Gole: Ramšak in Polanšek oziroma Stocker

Po dveh nesrečnih zaporednih porazih z rezultatom 0:1 je v nedeljo vladalo spet veselje in zmagovalje v taboru Slovenskega atletskega kluba. Nasprotnik je bil lanskoletni drugoligaš (!) Hypo Wolfsberger AC. Renomirani klub iz labotske doline je zaigral preprosto, vendar borbeno in učinkovito. Zato začetek za SAK ni bil razveseljav. Že v 13. minuti je sodnik Kohlweg dosodil gostom penalti, ker je M. Kreutz branil na nedovoljen način. Stocker je zanesljivo zadel : 0:1! Sledile so dramatične minute. Domačini so vrgli vse v napad in priložnosti so se vrstile. Joško Gregorič dvakrat v izglednem položaju ni imel sreče. Nato so nogometaši iz

Wolfsberga v kazenskem prostoru podrl Ratajca in sodnik je ponovno pokazal na belo točko. Ivan Ramšak si je nastavlil žogo, vzel zalet in suvereno izenačil. 1:1 in polčas.

Drugi polčas je bil izenačen, le tehnično je bil SAK nekoliko boljši. V 60. minuti je sledil napad po desnem krilu, žoga je priletela visoko do Pihornerja, ki jo je mojstrsko podal Polanšku točno pred noge. Nasprotni vratar Breithuber je pritekel iz gola, Polanšek pa je porinil žogo mimo njega v desni dolgi kot. 2:1 za SAK in sijajno vzdušje. Po zadetku se je slovenska enajsterica prehitro usmerila predvsem na obrambo, tako da je Wolfsberg strašno napadal. Na srečo je SAK prestal ofenzivo in nenadajne zaslužen zabeležil šesto sezonsko zmago. Hkrati pa je pred zadnjim jesenskim kolom zapečatil visoko uvrstitev na lestvici.

Letos prvič: druga zaporedna zmaga Selanov

DSG Sele/Obir — ASV 1:0

Sele, 200, Haimburger.

Gol: Jakopič.

Selani so — vsaj v letošnji sezoni — postavili nov rekord: dve zaporedni zmagi! Vsekakor v zelo pomembnem trenutku, kajti na sporedu je samo še tekma, ki šteje že za spomladansko prvenstvo.

Pred dvema tekmama so bili „Košutniki“ še zadnji na lestvici. Trenutno so že dvanaajsti, po točkah (9) enaki z Velikovečani, točko pred Vrbo in tri pred Šmihelom. Če bodo ostali neporaženi tudi v nedeljo proti Borovljam, potem bodo dosegli nepričakovan visok odstotek točk v zadnjih petih tekmah. Upajmo, da bo res tako!

Proti Annabichlu (ASV) so se selski nogometaši predstavili v borbeni in napadalni luči. Igralec trener Matjaž Jakopič je v 20. minuti izkoristil možnost enajstmetrovke. To je bil tudi edini

gol tekme, čeprav so bili domačini prevladujoči. Le v finišu so Celovčani nevarno pritiskali na gol Uznika, vendar brez učinka. Selski fantje so dosegli četrti prvenstveni zmago in obenem bistveno izboljšali položaj na lestvici — glede točk seveda!

Postava: Uznik; Jakopič, Hribernik, Čertov, Čertov, Uznik, Travnik, Olip, Oraže, Hobel, Čertov.

Z veliko smolo osmi poraz za Šmihel

KAC — ASKÖ Šmihel 2:0 (0:0)

Šmihelčani trenutno enostavno nimajo sreče. Požrtvovalno so se borili celotnih devetdeset minut, toda zaman. V zadnjih minutah, točno v 86. in 88. minuti, so doživeli „knock out“. Napadalec KACja Zechner je obakrat hladnokrvno izkoristil nepazljivost in lahkomiselnost gostov.

Šmihelski klub je v hudi krizi, ranžira

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 7. novembra 1985

Za 100 dinarjev dobite	4,75 šil.
Za 100 dinarjev plačate	5,75 šil.
Za 100 lir dobite	1,005 šil.
Za 100 lir plačate	1,085 šil.
Za 100 mark dobite	693,70 šil.
Za 100 mark plačate	710,00 šil.

na zadnjem mestu in zaostaja za moštvom iz Vrbe že dve točki. Edino upanje Šmihelčanov je vigradno prvenstvo, pogoj pa so seveda uspešne priprave.

Proti Wolfsbergu (lani doma 0:4) si Blažej in Go. v nedeljo ne pričakuje veliko, razen, da se zgodi čudež. Torej bodo ostali čez zimo na repu lestvice!

Postava: Mochar; Lopinsky, Šuler, Andrej, Krausler, Blažej, Buchwald, Berchold, Molschnig, Wriesnig, Hutter.